ORTODOKSİA
AHLÂKÎ VE DİNÎ RESALE

Müdürü mes'ul
MELETİOS LUKAKİS

Mahal idare
Tahta Minare, Vodina Sokağı 42
İstanbul – Fener

ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΗΘΙΚΟΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ
† Ο ΧΡΙΣΤΟΥΠΟΛΕΩΣ ΜΕΛΕΤΙΟΣ

ΕΤΟΣ ΙΣΤ'. — ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 1941. — ΤΕΥΧΟΣ 9.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

Η ΑΠΟΤΕΦΡΩΣΙΣ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΟΙΚΟΥ

1) ΣΚΕΨΕΙΣ

Μὲ τὴν πυρκαϊὰν τοῦ Πατριαρχικοῦ Οἴκου περίλυποι ἱστάμεθα ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου τῆς μυστικῆς συναντήσεως αὐτοῦ τὸ ὁποῖον παρέρχεται καὶ ἐκείνου τὸ ὁποῖον μένει αἰώνιον. Ἀπὸ τῆς τέφρας του ἀναδίδεται ἡ γνωστὴ παρήγορος φωνή του, τῆς βαθείας καὶ ἀληθινῆς ἱερότητος, καὶ μᾶς μεταδίδει ἀνέκφραστον συγκίνησιν. Πόσοι δὲν οἰκοδομήθησαν ἀπὸ τὴν κατανυκτικὴν ἀτμόσφαιράν του, ἡ ὁποία ἔχυνε γαλήνην εἰς τὴν ψυχὴν τῶν εἰσερχομένων εἰς αὐτό!

***

Εἰς τὸ περιβάλλον του πόση φιλοσοφία, καὶ εἰς τὴν σιωπήν του οἷος ἀντίλαλος αἰώνων! Κάτω ἀπὸ τὴν ἀπέριττον στέγην του συνηντώμεθα μὲ σκιὰς Πατριαρχῶν, οἷος Κύριλλος ὁ Λούκαρις. Εἰς τὴν Πινακοθήκην του ἀντεκρύζομεν τὸ βλέμμα των. Ὁ Πατριαρχικὸς Οἶκος!

Εἰκὼν ζωντανὴ τοῦ παρελθόντος εἰς τὸ πλαίσιον τοῦ παρόντος. Εἰς τὴν πενιχρότητά του τί πλοῦτος! Μὲ τὴν ἀποτέφρωσιν τοῦ Πατριαρχικοῦ Οἴκου εὑρισκόμεθα εἰς τὴν ἀντίπεραν ἀκτήν του, ἀκτὴν τῆς αἰωνιότητος.

***

Ὁ Πατριαρχικὸς Οἶκος ἀνεφλέγη. Ὅ,τι χθὲς ἦτο καὶ ἐπὶ αἰῶνας μᾶς ἐστέγασε, σήμερον εἶναι στάκτη. Ὁ Πατριαρχικὸς Οἶκος ἐκάη, ἀλλ' ἡ καμπάνα μένει, δὲν ἔπεσεν, ὅπως δὲν ἐκάη, δὲν κατέρρευσε καὶ ὁ σεπτὸς Ναός. Ἡ καμπάνα, ἡ μέσα ἀπὸ τὰ ἐρείπια φωνὴ τῆς Ἐκκλησίας, μὲ τὴν καθαρότητά της τὴν ἀνέκφραστη, τὴν θαλπωρήν της, ἡ ὁποία μᾶς καλεῖ ἐκεῖ ὅπου μᾶς περιμένει κἄτι ποὺ δὲν εἶναι ἀνθρώπινον. Ἡ καμπάνα ἐπάνω ἀπὸ τὰ ἐρείπια, ἕτοιμη νὰ σκορπίσῃ ρίγη ζωῆς μὲ τὴν φωνὴν τῆς ἀναστάσεως τῶν πεσόντων. Πίσω ἀπὸ τὰ ἐρείπια μία λυχνία καίει πάντα, μία φλόγα ἀόρατη. Τὴν βλέπει κανεὶς καὶ ἂν ἀκόμη εἶναι τυφλός, ὅπως νοιώθει τὸν Θεόν. Ὑπάρχουν στερήσεις καὶ ἐλλείμματα τὰ ὁποῖα πολλάκις γίνονται οὐρανοὶ δημιουργίας. Ὑπάρχει καὶ κἄτι τὸ ὁποῖον μᾶς τρέφει χωρὶς νὰ τὸ βλέπωμεν. Μήπως βλέπει κανεὶς εἰς ἕνα καρπὸν τὴν θρεπτικότητά του; Ἡ καμπάνα εἶναι ἡ φωνὴ τῶν πραγμάτων τὰ ὁποῖα βλέπομεν, καὶ ἐκείνων τὰ ὁποῖα δὲν βλέπομεν, ἀλλὰ τὰ αἰσθανόμεθα παρόντα. Τὰ ὦτά μας ζητοῦν τὸν ἦχον αὐτόν, ἡ ψυχή μας διψᾷ τὰ μηνύματά του.

***

Ὅσοι ἀτενίσουν ἐρείπια, ὡσὰν αὐτὰ τοῦ Πατριαρχείου, διὰ νὰ τὰ νοιώσουν βαθύτερον πρέπει νὰ ἔχουν καθαρότητα καρδίας ἁπλότητα κάποιαν ἁγιότητα, πρέπει νὰ γίνουν παιδιά, ἥρωες, ἁπλοὶ ἄνθρωποι, δὲν χρειάζονται μήτε φιλοσοφίαν οὔτε θεολογίαν, ἀλλὰ ψυχήν, νὰ ὁμοιάσουν τὴν μέλισσαν ἡ ὁποία παίρνει τὸ μέλι, χωρὶς νὰ γνωρίζῃ βοτανικήν. Ὅλοι κατοικοῦμεν ἐπάνω εἰς αὐτὴν τὴν γῆν, ἀλλ' ὅλοι δὲν ζῶμεν εἰς τὸν ἴδιον κόσμον. Καὶ ὅλα τὰ πράγματα δὲν εἰσέρχονται εἰς ὅλους.

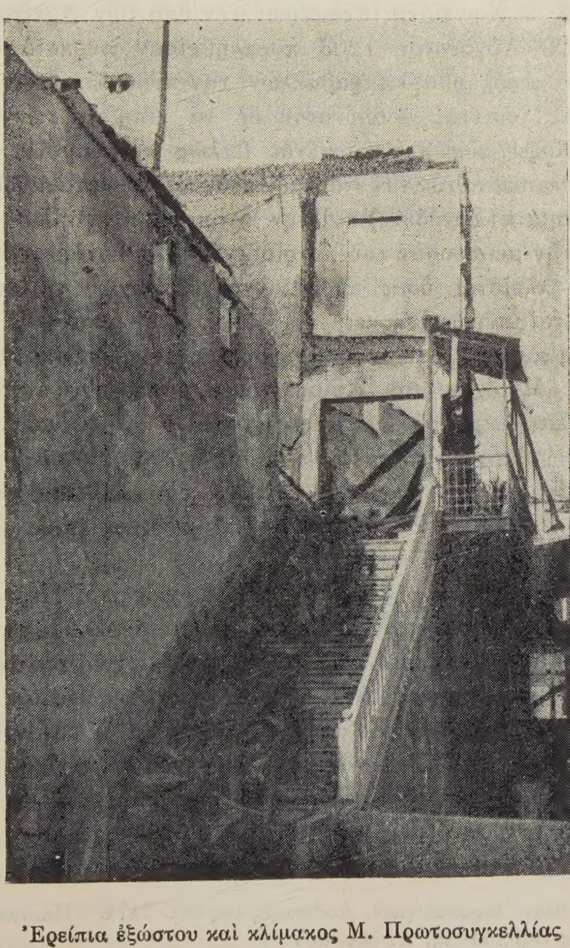
***

Μὲ συντριβὴν ἱστάμενοι πρὸ τῶν ἐρειπίων, αἰσθανόμεθα τὸ ἀνέκφραστον, τὸ ἀσύλληπτον, τὸ ἐσωτερικόν των φῶς, τὴν ἰδιαιτέραν ἀκτινοβολίαν των, τὴν μεταμορφωτικὴν καὶ ἑνοποιοῦσαν ἐνέργειαν μιᾶς μυστηριώδους πραγματικότητος. Ἀσκοῦν αὐτὰ ἐπάνω μας ἄμεσον, αἰφνιδίαν, κυριαρχικὴν ἐπενέργειαν. Τὸ νόημά των ἔχει σχέσιν μὲ τὸ ἀπόλυτον, περικλείουν κἄτι ἀπὸ τὴν ὡραιότητα τοῦ συνόλου τῆς Ἐκκλησίας, τὴν ὡραιότητα τὴν μυστικήν.

Τὰ ἐρείπια, μὲ τὴν καμπάνα, ἡ ὁποία ἔμεινεν ὀρθία, καὶ μὲ τὸν Ναόν, ὁ ὁποῖος ἔμεινεν ἀνέπαφος, ἀνοικτός, καὶ μὲ τὸν πύργον τὸν ἀρχαῖον ἀντιπροσωπεύουν τὴν ἁρμονικὴν συγχορδίαν τοῦ ἀπείρου μετὰ τοῦ πεπερασμένου, τοῦ παρερχομένου μετὰ τοῦ ἀφθάρτου, τοῦ αἰωνίου μετὰ τοῦ παροδικοῦ. Μᾶς φέρουν τὴν βεβαιότητα μεγάλου ἐνδιαφέροντος. Ἡ θέα των μᾶς γεμίζει ἀπὸ δέος, ἀπὸ ἀνάτασιν, ἀπὸ προσευχήν. Μᾶς ἑνώνει μὲ τὴν βαθυτέραν οὐσίαν τῶν πραγμάτων τοῦ κόσμου.

Φανάριον, Ὀκτώβριος 1941

† Ο ΛΑΟΔΙΚΕΙΑΣ ΔΩΡΟΘΕΟΣ

Ἐρείπια ἐξώστου καὶ κλίμακος Μ. Πρωτοσυγκελλίας

2) ΑΙ ΠΥΡΚΑΙΑΙ ΚΑΙ Ο ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ

Ἡ περὶ τὰ ἐξημερώματα τῆς 21 παρελθόντος Σεπτεμβρίου (Κυριακὴν) πυρκαϊὰ καταστρέψασα ἅπαντα τὸν ἐπὶ τοῦ ἀρχαίου οἰκοπέδου τῆς Μονῆς Ἁγίου Γεωργίου πατριαρχικὸν οἶκον, μᾶς ὑπενθυμίζει τὰς κατὰ διαφόρους ἐποχὰς ἐπισυμβάσας καὶ τὸν πατριαρχικὸν οἶκον προσβαλούσας καταστροφὰς τοῦ πυρός.

Νικήτας ὁ Χωνειάτης ἀναφέρων τὴν ὑπὸ τῶν Λατίνων κατὰ τὴν νύκτα τῆς 29 Αὐγούστου 1203 προκληθεῖσαν πυρκαϊὰν τῆς πόλεως προσθέτει τὰ ἀκόλουθα· «παραβάλλων τὴν πυρκαϊὰν ἐκείνην πρὸς τὰς προηγουμένας τοιαύτας — ἀδύνατον δὲ νὰ εἴπῃ τις πόσαι καὶ ὁποῖαι ἔγιναν—ὀνομάζει τὰς προηγουμένας ἁπλῶς «ἐναύσματα βραχέα». Τὸ πῦρ προσέβαλε καὶ αὐτὸν τὸν «παμμέγιστον ναὸν» κατακαῦσαν τὰ συνοδικὰ διαμερίσματα (Συνόδους) καὶ τὴν πατριαρχικὴν βιβλιοθήκην.

Μετὰ τὴν μεταφορὰν τοῦ πατριαρχείου εἰς Φανάριον ἤτοι ἀπὸ τοῦ ἔτους 1600 πλεῖσται ὅσαι πυρκαϊαὶ συνέβησαν ἐν τῇ ἱστορικῇ ταύτῃ συνοικίᾳ καὶ ταῖς πέριξ αὐτῆς κειμέναις. Ἡ ὑπὸ τοῦ Δοσιθέου Ἱεροσολύμων ἀναφερομένη πυρκαϊὰ τοῦ 1649 (Αὔγουστον μῆνα) καὶ κατὰ τὴν ὁποίαν ἐκάησαν τὸ «Μετόχιον τοῦ Ἁγίου τάφου καὶ ἕτεραι ἐννέα ἐκκλησίαι ἐν τῷ Μπαλατᾷ καὶ τῷ Φαναρίῳ» τυγχάνει ἡ βλάψασα ἐν μέρει τὸν πατριαρχικὸν οἶκον καὶ συντελέσασα τοὐλάχιστον διὰ τῆς συγχύσεως ἣ ὁποία ἐπεκράτησεν ὡς ἐκ τῆς πυρκαϊᾶς, εἰς τὴν ἀπώλειαν πατριαρχικῶν κωδίκων ἀρχαιοτέρων τοῦ σημερινοῦ Α′ κώδικος (παλ. ἀρ. 333) τοῦ πατριαρχικοῦ Ἀρχειοφυλακίου».(1)

Κατὰ τὸ 1720 ἐπὶ τῆς πρώτης πατριαρχείας τοῦ Ἱερεμίου τοῦ Γ′ κατεκάη ὅλον τὸ Φανάρι καὶ τὸ Πετρίκαπι καὶ ἀκολούθως καὶ ἡ ***Μεγάλη Ἐκκλησία*** (=πατριαρχικὸς ναὸς) καὶ τὰ πατριαρχικὰ σπίτια καὶ ὅλα τὰ πέριξ πατριαρχικὰ κατοικήματα. Τὰς ὡς ἄνω πληροφορίας ἀναφέρει ὁ κατὰ τὸν ΙΗ′ αἰῶνα ἀκμάσας Ἀθ. Κομνηνὸς Ὑψηλάντης (Τὰ μετὰ τὴν Ἅλωσιν σ. 313). Ὁ Βενδότης (Δ. σ. 6-7) συγκεχυμένως ἀναφέρει τὴν «ἀνακαίνισιν» καὶ «ἀνέγερσιν» τοῦ πατριαρχικοῦ οἴκου καὶ ναοῦ. Προκειμένου μὲν περὶ τοῦ πατριαρχικοῦ οἴκου «πατριαρχείου» γράφει·

---

1) Δοσιθέου Ἱεροσολύμων. Δωδεκάβιβλος σελ. 1174. Ἡλιουπόλεως Γενναδίου, Φωτίειος Βιβλιοθήκη, Α. σελ. ια′.

«ἀνακαινίσας τὸ πατριαρχεῖον κατασεσαθρωμένον ὄν καὶ κινδυνεύον νὰ πέσῃ.» Τοῦ λόγου δὲ γινομένου περὶ τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ σημειώνει· «Δοθέντος δὲ τοῦ ὁρισμοῦ δι' ἐπιμελείας τοῦ Ἱερεμίου, τοῦ κλήρου, καὶ τοῦ λαοῦ μὲ πολλὰ χρήματα, **ἀνηγέρθη ὁ Ναὸς τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας.»** Τὴν ἀλήθειαν ὅμως τῶν λεγομένων τοῦ Ὑψηλάντου ἀποδεικνύουν ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐπίσημα ἔγγραφα δημοσιευθέντα ὑπ' ἐμοῦ ἐν τῷ Α΄ τόμῳ τῆς Φωτιείου μου Βιβλιοθήκης (σ. 44, 52), κατὰ τὸ περιεχόμενον τῶν ὁποίων ὁ Πατριάρχης Καλλίνικος ὁ Βος ἐπεσκεύασε κατὰ τὸ 1699 καὶ τὸν πατριαρχικὸν ναὸν καὶ τὸν πατριαρχικὸν οἶκον, ἀφ' ἑτέρου δὲ πληροφορία σύγχρονος μὲ τὸ γεγονὸς τῆς πυρκαϊᾶς. Ὁ Jacob Elsner γράφων περὶ τῆς ἀποστολῆς τοῦ ἀρχιμανδρίτου Ἀθανασίου Δωροστάμου εἰς Ζάκυνθον καὶ ἄλλας νήσους διὰ τὴν συλλογὴν ἐράνων πρὸς ἀνοικοδόμησιν τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ καὶ οἴκου, ἀναφέρει· «πρὸ δέκα ἐτῶν ἐστάλη ὡς ἔξαρχος εἰς τὰς ὑπὸ ἐνετικὴν κυριαρχίαν διατελούσας ἑλληνικὰς νήσους Κέρκυραν, Ζάκυνθον καὶ Κεφαλληνίαν πρὸς συλλογὴν ἐράνων διὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον **ἀποτεφρωθείσης πατριαρχικῆς ἐκκλησίας καὶ οἰκίας»**. (2)

Κατὰ τὸ 1738 ἑτέρα πυρκαϊὰ ἐνσκήψασα εἰς τὸ Πετρίκαπου καὶ τὸ Διπλοφάναρον κατέκαυσε τὰ πατριαρχικὰ σπίτια. «Δὲν ἐκάη θείῳ ἐλέει, ἡ ἐκκλησία οὔτε τὰ κελλία τῶν ἐφημερίων οὔτε τὸ συνοδικόν» ὡς ἀναφέρει ὁ αὐτὸς Α. Κ. Ὑψηλάντης. (3)

Ἡ πυρκαϊὰ τοῦ 1738 μαρτυρεῖται καὶ ὑπὸ ἐπισήμου ἐγγράφου δημοσιευθέντος ὑπ' ἐμοῦ. (4)

Μεταξὺ τῆς πυρκαϊᾶς τοῦ 1738 καὶ τῆς τελευταίας τοῦ 1941 ὑπάρχουν ἀρκεταὶ ἀναλογίαι. Ὁ πατριαρχικὸς ναὸς καὶ κατὰ τὰς δύο πυρκαϊὰς ἔμεινεν ἄθικτος. Τὰ λεγόμενα πατριαρχικὰ σπίτια τοῦ 1738 ἔκειντο ἀκριβῶς εἰς ὅ μέρος ἦσαν ἐκτισμένα τὰ καέντα διαμερίσματα τῆς Ἀρχιγραμματείας, Μ. Συνοδικοῦ, μικροῦ Συνοδικοῦ, αἰθούσης Παναγίας, αἰθούσης ἀρχιερέων καὶ ἀρχιδιακονίας. Βεβαίως πρόκειται ἁπλῶς περὶ τοῦ χώρου καὶ τῶν ἐπ' αὐτοῦ οἰκημάτων, καθότι ἡ διαίρεσις καὶ ὁ προορισμὸς τῶν δωματίων καὶ διαμερισμάτων ἦτο διάφορος. Τὰ κελλία τῶν ἐφημερίων π. δ. χ. τὰ κτισθέντα ὑπὸ Ἱερεμίου τοῦ Γ΄ κατὰ τὸ 1720 ἐπὶ τοῦ «σετίου» ἦσαν τὰ ἴδια καὶ πρὸ τῆς πυρκαϊᾶς τοῦ 1941. Τὸ συνοδικὸν περὶ τοῦ ὁποίου ὁμιλεῖ ὁ Ὑψηλάντης καὶ τὸ ὁποῖον δὲν

2) Μητροπολίτου Σάρδεων Γερμανοῦ, «Συμπληρωματικὰ περὶ τοῦ πατριαρχικοῦ οἴκου καὶ ναοῦ» Ὀρθοδοξία Ἰούλιος 1941 σ. 180.

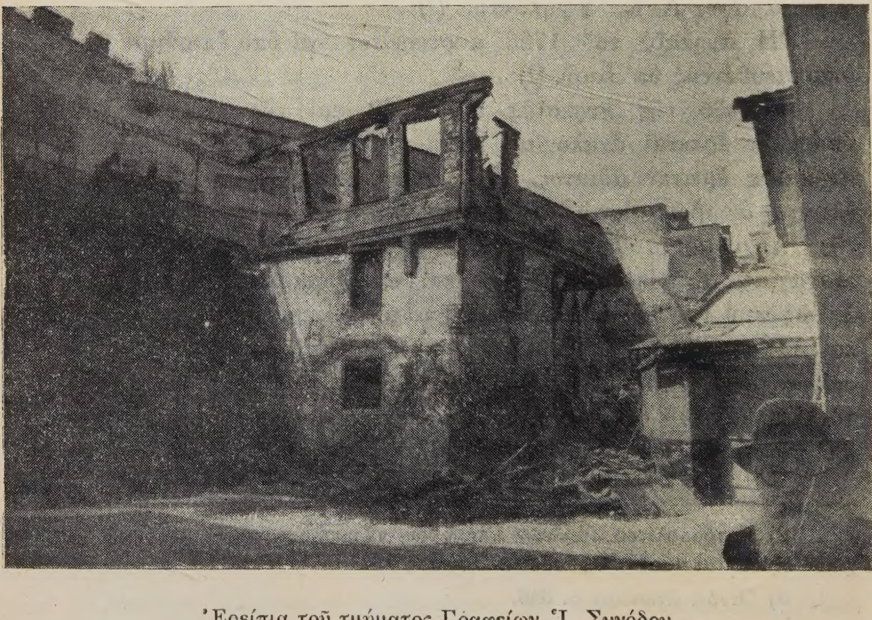
3) Ἔνθα ἀνωτέρω σ. 343.

4) Φωτίειος Βιβλιοθήκη Α σ. 52-53.

ἐκάη κατὰ τὸ 1738 εὑρίσκετο μεταξὺ Πρωτοσυγκελλίας καὶ Δευτερευάτου. Ἀργότερον ἐπὶ τοῦ Γρηγορίου τοῦ ΣΤ′ καὶ Σωφρονίου (1863—1866) τοῦ Γ′ τὸ μικρὸν συνοδικὸν ἔκειτο ἐκεῖ ὅπου ἦτο μέχρις ἐσχάτων τὸ γραφεῖον τοῦ μακαρίτου Χρίστου Παπαϊωάννου. Ἄλλη ἀναλογία εἶναι ἡ ἑξῆς· κατὰ τὴν πυρκαϊὰν τοῦ 1738 ἐκάησαν «πολλοὶ κώδικες τοῦ πατριαρχείου ὁποῦ δὲν ἐπρόφθασαν νὰ τοὺς βάλουν ἐν τῷ λιθοκτίστῳ οἴκῳ» (Ὑψηλάντου, αὐτόθι σ. 343). Ὡς ἀπέδειξα ἄλλοτε (Φωτ. Βιβλ. Α σ. ια) οἱ κώδικες αὐτοὶ ἦσαν ἐκ τῶν ἐν χρήσει καθημερινῇ καὶ ἐν τοῖς γραφείοις τῶν ὀφφικιάλων φυλαττόμενοι. Ἰδιαιτέρως ἐκάησαν οἱ ἀπὸ τοῦ 1702—1738. Καὶ ἐν τῇ τελευταίᾳ πυρκαϊᾷ, ἐκάησαν κώδικές τινες καὶ πολλοὶ φάκελλοι περιέχοντες γεγονότα τῆς ζωῆς τοῦ πατριαρχείου κατὰ τὴν τελευταίαν εἰκοσιπενταετίαν.

Τὰ πατριαρχικὰ δώματα, καθὼς καὶ πλεῖσται οἰκίαι ἐν τῇ πόλει, ἐκτίζοντο ξύλινα. Οἱ φοβεροὶ καὶ συχνοὶ σεισμοὶ ἐπέβαλλον τὴν προσφυγὴν εἰς ξυλίνας οἰκοδομὰς ὡς ἀντεχούσας εἰς τὰς σεισμικὰς δονήσεις. Τὰ σύγχρονα ὑλικὰ διὰ τῶν ὁποίων οἰκοδομοῦνται ἀντισεισμικαὶ οἰκοδομαὶ καὶ εἰς τὸ πῦρ ἀπρόσιτοι ἦσαν τότε ἄγνωστα.

† Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΗΛΙΟΥΠΟΛΕΩΣ ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ

Ἐρείπια τοῦ τμήματος Γραφείων Ἱ. Συνόδου

3) ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Διαρκοῦντος τοῦ ἔτους 1599 Ματθαῖος Β΄. μετέφερε τὸ πατριαρχεῖον ἀπὸ τοῦ ἐν Ξυλοπόρτῃ ἱ. ναοῦ τοῦ ἁγίου Δημητρίου εἰς τὸν ἐν Διπλοφαναρίῳ ἐνοριακὸν τοιοῦτον τοῦ ἁγίου Γεωργίου. Ὑπῆρξεν οὗτος πρότερον πενιχρὸν καί ἄσημον μοναστικὸν κάθισμα, ἱδρυθὲν ὀλίγον πρὸ τῆς ἁλώσεως καὶ οἰκισθὲν ἀρχικῶς ὑπὸ εὐσεβῶν τινων καλογραιῶν, προερχομένων πιθανῶς ἐξ ἄλλου τῆς εὐρυτέρας τοῦ Πετρίου περιοχῆς γυναικείου μοναστηρίου. Πότε μετετράπη εἰς ἐνοριακὸν ναόν, ἄγνωστον. Τὸ πρῶτον πληροφορούμεθα περὶ αὐτοῦ ὡς τοιούτου ἐκ τοῦ καταλόγου τοῦ Ρώσου Τρύφωνος Κορομπέϊνικωφ, δὶς (1583 καὶ 1593) ἐπισκεφθέντος τὴν ΚΠολιν. (*)

Ἡ μεταφορὰ τοῦ πατριαρχείου εἰς τὸν ναὸν τοῦτον ἀναμφιβόλως προϋπέθετε τὴν διενέργειαν ἀπαραιτήτων τινῶν ἐπισκευῶν, ἐφ᾿ ὅσον τὰ ὑπάρχοντα ἐκεῖ κελλία μόλις ἐπήρκουν εἰς τὴν στέγασιν τῶν κληρικῶν τοῦ ναοῦ, καὶ τούτων ὀλιγαρίθμων. Ἐδέησε λοιπὸν αὐτὸς οὗτος ὁ Ματθαῖος Β΄ νὰ προβῇ εἰς ἀναλόγους ἐπισκευὰς καὶ ἀνακαινίσεις, τοιαύτης μάλιστα ἐκτάσεως, ὥστε κατὰ Μάϊον 1603 νὰ δύναται Ραφαὴλ Β΄ νὰ γράφῃ ἐπισήμως περὶ ἀνακαινισθέντων ***«κελλίων ἱκανῶν.... εἰς παντοίαν ἀνάπαυσιν»*** ὑπονοῶν καὶ διασαφηνίζων ὑπὸ ταύτην τὴν ***ὑποχρεωτικὴν ἐν τῷ πατριαρχείῳ φιλοξενίαν καὶ διαμονὴν τῶν ἑκάστοτε εἰς βασιλεύουσαν ἐρχομένων ἀρχιερέων.*** Ἐὰν μετέπειτα ἐπηκολούθησαν καὶ ἄλλαι ἐπισκευαὶ καὶ προσθῆκαι εἰς τὸν οὑτωσὶ συγκροτηθέντα πατριαρχικὸν οἶκον, οὐδὲν ἄχρις ὥρας γνωρίζομεν. Περιῆλθεν ὅμως εἰς ἡμᾶς ἡ κατὰ τὰ μέσα τοῦ ιζ΄ αἰῶνος γενικὴ κατάστασις αὐτοῦ ἔκ τινος περιγραφῆς τοῦ διακόνου Παύλου, συνοδοῦ τοῦ ἐν Κ/Πόλει ἐπί τινα χρόνον (20 8/βρ. 1652—7 Ἰανουαρ. 1653) διαμείναντος πατριάρχου Ἀντιοχείας Μακαρίου. Κατὰ τὴν περιγραφὴν ταύτην, «τὸ μέγαρον καὶ τὸ διβάνιον τοῦ πατριάρχου εἶνε ἐκτισμένον ἐπὶ ὑψηλοῦ ἐπιπέδου ἔξω τοῦ περιβόλου τοῦ ναοῦ..., εἰς τὸ πρῶτον πάτωμα ὑπάρχει μία μυστικὴ θύρα, διὰ τῆς ὁποίας γίνεται ἡ εἴσοδος εἰς τὸ μοναστήριον

(*) Ἐκτενῆ μελέτην μου «περὶ τοῦ ἐν Φαναρίῳ πατριαρχικοῦ οἴκου καὶ ναοῦ τοῦ ἁγίου Γεωργίου» θὰ εὕρῃ ὁ φιλίστωρ ἀναγνώστης ἐν τῇ Ὀρθοδοξίᾳ τοῦ τρέχοντος ἔτους σελ. 19, 48, 70, 102, 122, 154, 179, ἔνθα καὶ αἱ σχετικαὶ παραπομπαὶ εἰς διαφόρους πηγάς.

τῆς Ἀναστάσεως...., ἔμπροσθεν τοῦ ναοῦ ὑπάρχει αὐλή, εἰς τὸ βόρειον μέρος ὑπάρχει σειρὰ στοῶν, ὅπου διαμένουσιν οἱ γραμματεῖς τοῦ πατριάρχου καὶ ἀπέναντι τοῦ ναοῦ ἄλλη στοά, ἀπὸ τῆς ὁποίας διὰ κλίμακος κατερχόμεθα εἰς τὸ κτίριον».

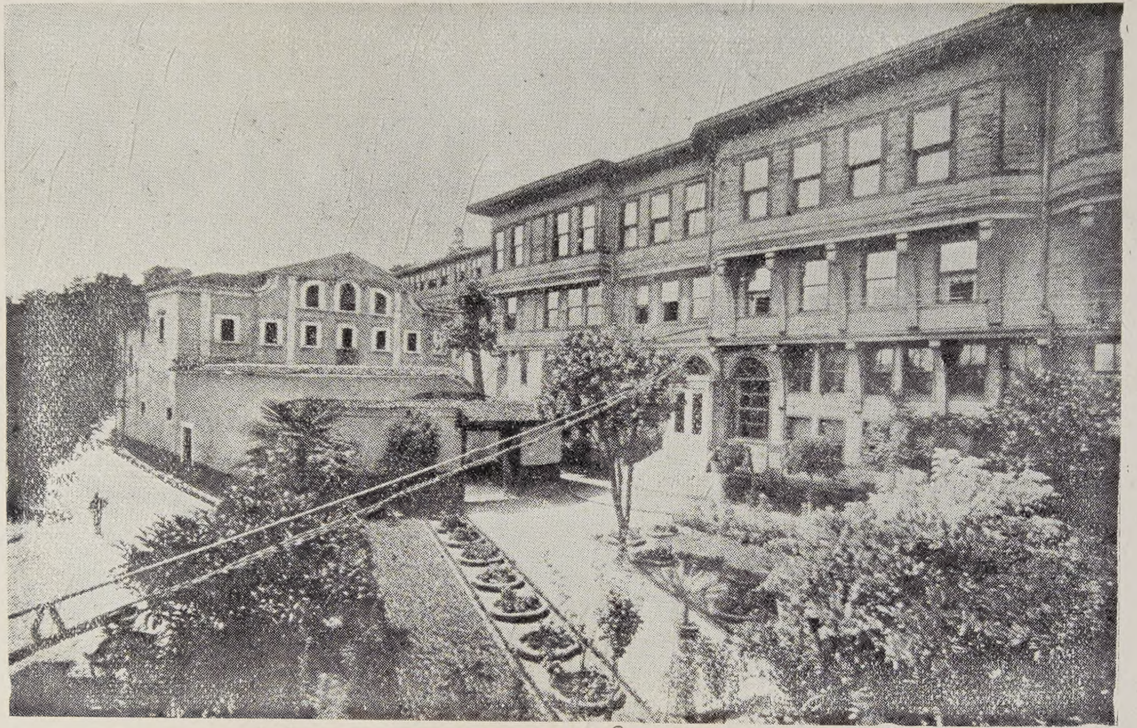
Ἄξιον ἰδιαιτέρας σημειώσεως τυγχάνει ὅτι ἐν τῇ ὡς ἄνω περιγραφῇ γίνεται λόγος ὄχι περὶ ***κελλίων*** ἀλλὰ περὶ ***μεγάρου,*** ἐκτισμένου ἐπὶ ***ἐπιπέδου ὑψηλοῦ*** καὶ ***ἔξω τοῦ περιβόλου τοῦ ναοῦ,*** εἰς θέσιν τοιαύτην, ὥστε «ἐκεῖθεν ἡ θέα νὰ ἐκτείνηται πρὸς τὸν Γαλατὰν, τὸ Σκούταρι, τὸν Μαρμαρᾶν κλπ.», ὡς ἐπιφέρει ἡ περιγραφή. Εὐνόητον δὲ ὅτι ἡ τοποθεσία αὕτη συμπίπτει πρὸς ἐκείνην, τὴν ὁποίαν κατεῖχε τὸ κεντρικὸν τμῆμα τοῦ ἀποτεφρωθέντος κτιρίου. Ὡσαύτως γίνεται λόγος και περὶ ***πρώτου πατώματος***, συνεπῶς θὰ ὑπῆρχε καὶ δεύτερον ἐὰν μὴ καὶ τρίτον, καὶ περὶ ***μυστικῆς*** ἢ ὡς ἄλλως ὀνομάζεται ***ἰδιωτικῆς θύρας***, διὰ τῆς ὁποίας διηυκολύνετο ἡ μετάβασις εἰς τὸ ***μοναστήριον τῆς Ἀναστάσεως***, ἤτοι εἰς τὸ ὀλίγον παρακείμενον ***μετόχιον τοῦ Παναγίου Τάφου***. Ἡ ἐν λόγῳ θύρα ἀναφέρεται καὶ εἰς πατριαρχικοὺς καταλόγους ***(ἡ ἄνωθεν πόρτα ἡ ἄνωθεν πύλη τοῦ πατριαρχείου),*** λέγεται δὲ ὅτι ἐξ αὐτῆς διέφυγε τῇ 10 Αὐγ. 1679 ὁ μόλις δωδεκαήμερον πατριαρχεύσας Ἀθανάσιος Δ'. ὁ ἀπὸ Ραιδεστοῦ.

Ἀλλ' ὁ χρόνος ἐσάθρωσε τὸ πατριαρχεῖον. Κατὰ τὸν Ὑψηλάντην Καλλίνικος Β'. ἐσκόπει τῷ 1698 νὰ ἐπισκευάσῃ τὴν ἐκκλησίαν καὶ τὰ περὶ αὐτὴν ***κελλία καὶ οἰκήματα*** ἢ σαφέστερόν πως, κατὰ τὸ σχετικὸν σουλτανικὸν φιρμάνιον Μουσταφᾶ Β' (Ἀπριλ. 1699), πρὸς τῷ σαθρῷ ἐκ τῆς πολυκαιρίας ναῷ καὶ τὰ ***οἰκήματα τῶν κληρικῶν ὡς πεπαλαιωμένα***. Ἐπρόκειτο περὶ μέρους μόνον τοῦ πατρ. οἴκου, περὶ τῶν ***στοῶν*** τῆς περιγραφῆς τοῦ διακόνου Παύλου, ἢ γενικώτερον περὶ τοῦ ὅλου μεγάρου; Ἐξ ἄλλου πάλιν διενηργήθησαν αἱ σχεδιασθεῖσαι ἐπισκευαὶ καὶ μέχρι τίνος ἐκτάσεως ἢ ἀνεβλήθησαν εἰς εὐθετώτερον καιρόν, ἐφ' ὅσον ὁ Ὑψηλάντης ἐπιφέρει ὅτι «ἀπαιτηθείσης ἱκανῆς χρηματικῆς δόσεως ἀπέστη ὁ πατριάρχης τῆς οἰκοδομῆς»; Ὅπως ποτ' ἂν ᾖ, δὲν παρῆλθε πολὺς καιρὸς καὶ τὸ πατριαρχεῖον ἐδέησε νὰ οἰκοδομηθῇ ἐκ θεμελίων ὁλόκληρον, ναὸς καὶ οἶκος.

Ὁ Ὑψηλάντης ὑπὸ τὸ ἔτος 1720 ἀναγράφει ὅτι «***κατεκάη*** ὅλον τὸ Φανάρι καὶ τὸ Πετρίκαπι, καὶ ἀκολούθως καὶ ἡ ***Μεγάλη Ἐκκλησία καὶ τὰ πατριαρχικὰ σπίτια καὶ ὅλα τὰ πέριξ πατριαρχικὰ οἰκήματα***». Εἶνε ἡ ***πρώτη*** πυρκαϊὰ ἡ πλήξασα τὸ ἐν Φαναρίῳ πατριαρχεῖον καὶ μάλιστα ἡ ἀποτεφρώσασα αὐτὸ ὁλόκληρον. Δὲν ἐνδιατρίβομεν περὶ τὸν ἀκριβῆ καθορισμὸν τοῦ χρόνου τῆς ἐπισυμβάσης πυρκαϊᾶς, διότι ἄλλοι ἄλλως ἰσχυρίζονται. Ἀναγράφομεν μόνον ὅτι Ἱερεμίας Γ' ὑπῆρξεν ὁ

Τὸ ἐξωτερικὸν τοῦ Πατριαρχικοῦ ναοῦ (ἀνατολικὴ ἄποψις).

Γενικὴ ἄποψις τοῦ Πατριαρχικοῦ οἴκου καὶ ναοῦ.

ἀνοικοδομήσας αὐτὸ κατὰ τὸ 1720, ὁ ἐπιτυχὼν νὰ φέρῃ εἰς πέρας αἴσιον «*ἔργον πολλοῖς μὲν τῶν πρὸ αὐτοῦ πατριαρχευσάντων ἐσπουδασμένον, παρ᾽ οὐδενὸς δὲ εἰς ἔκβασιν ἀχθῆναι δυνάμενον*». Ὁ ἴδιος ἀναφέρει ὅτι τυχὼν σουλτανικῆς ἀδείας ἀνῳκοδόμησεν ἐκ θεμελίων τὸν πάνσεπτον πατριαρχικὸν ναὸν καὶ τὰ πέριξ ὀσπίτια, ἢ ὡς διασαφηνίζει ἀλλαχοῦ, συνετελέσθη "ἡ νέα οἰκοδομὴ τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Εκκλησίας ***καὶ ὅλου τοῦ πατριαρχείου***". Ὁ Ὑψηλάντης πληροφορεῖ ὅτι τότε "***ἐκτίσθη καὶ τὸ σέτι, ἐφ᾽ οὗ ᾠκοδομήθη τὸ συνοδικὸν καὶ τὰ κελλία τῶν ἐφημερίων***". Περιγραφὴν τῆς ἐκ θεμελίων τοιαύτης οἰκοδομῆς τοῦ πατριαρχείου οὐδαμοῦ συνηντήσαμεν, παρεκτὸς τοῦ χαρακτηρισμοῦ ἀπὸ μέρους αὐτοῦ τοῦ Ἱερεμίου Γ΄. ὅτι αὕτη ὑπῆρξε ***θαυμαστὴ καὶ περίδοξος*** καὶ παρεκτὸς γενικῶν τινων πληροφοριῶν (τῷ 1724) τοῦ ἀρχιμ. Ἀθανασίου Δωροστάμου, καθ᾽ ἃς "ὁ οἶκος τοῦ πατριάρχου κεῖται ὑψηλότερον ἐπὶ τοῦ λόφου ἔχων τὴν θέαν ἐκ τοῦ ὅρμου πρὸς τὴν θάλασσαν... Καεὶς ἐκτίσθη ἔπειτα ***ἐκ νέου καὶ καλήτερος*** σκεπασθεὶς διὰ λίθων σχιστῶν. Εἰς τὸν ἄνω ὄροφον κεῖνται τὰ δωμάτια τοῦ πατριάρχου, εἰς δὲ τὸν κάτω τὰ τῶν ὑπαλλήλων αὐτοῦ, δηλ. τοῦ ἀρχιμανδρίτου, τοῦ ἀρχιδιακόνου καὶ ἄλλων κληρικῶν. Εἰς τὴν δεξιὰν πλευρὰν κατοικοῦσιν

Τὸ περισωθὲν λίθινον πατριαρχικὸν διαμέρισμα καὶ τὸ ἡμικαὲν κτίριον Κ/τίνου τοῦ Ε΄

οἱ γραμματεῖς, πιθανῶς περὶ τοὺς τεσσαράκοντα, διὰ τὴν ἔλλειψιν τυπογραφείου".

Ὑπὸ τὸ ἔτος 1738 ὁ Ὑψηλάντης ἀναγράφει καὶ ***δευτέραν*** πυρκαϊὰν πλήξασαν καὶ πάλιν τὸ πατριαρχεῖον. "Πυρκαϊὰ εἰς τὸ Πετρίκαπι ἀπέρχεται ὁ Ἐπίτροπος (=ὁ Μ. Βεζύρης) κατὰ τὴν συνήθειαν διὰ τὸ σβέσιμόν της· ***καίονται τὰ πατριαρχικὰ σπίτια, συνεκάησαν δὲ καὶ πολλοὶ κώδηκες τοῦ πατριαρχείου, ὁποῦ δὲν ἐπρόφθασαν νὰ τοὺς βάλουν ἐν τῷ λιθοκτίστῳ οἴκῳ.*** Σβέννουσι τὴν πυρκαϊὰν ὁ Ἐπίτροπος ***καὶ δὲν ἐκάη*** θείῳ ἐλέει, ἡ ***ἐκκλησία, οὔτε τὰ κελλία τῶν ἐφημερίων, οὔτε τὸ συνοδικόν.*** " Ὑπὸ τὰ ***πατριαρχικὰ σπίτια*** ὑπονοοῦνται κυρίως "***τὰ ὑπὸ τοῦ ρωμαίου πατριάρχου κατοικούμενα δώματα***", καθὰ ἐσημείου τὸ ἀπὸ 28 Φεβρ. 1739 σουλτανικὸν φιρμάνιον Μαχμοὺτ Α΄., ὁρίσαντος ὅτι "δὲν θὰ ἐπισκευασθῶσιν ἀλλὰ θὰ μείνωσιν ἐν ᾗ εὕρηνται καταστάσει τὰ πυρποληθέντα..." Λόγους τινὰς τῆς μὴ ἐπισκευῆς αὐτῶν ἀναφέρει ὁ Ὑψηλάντης ἐπιφέρων ἅμα ὅτι ὁ πατριαρχικὸς οἶκος «***δὲν ἐκτίσθη ἕως τώρα***", μέχρι δηλ. τοῦ 1789, ἔτους τῆς ἀποπερατώσεως τοῦ γνωστοῦ ἔργου αὐτοῦ "***τὰ μετὰ τὴν ἅλωσιν.***"

Ἐν τῷ μεταξὺ καὶ τὰ ὑπολειφθέντα οἰκήματα κατεσαθροῦντο. Τοῦτο βαρέως φέρων ὁ πατριάρχης Γρηγόριος Ε΄. καὶ "ἰδὼν ὅτι ἡ παλαιὰ πατριαρχικὴ οἰκία ὡς σεσαθρωμένη ἦτο ἀκατοίκητος ***καὶ οἱ πατριάρχαι ἐκατοίκουν εἰς ἐνοικιασμένους οἴκους*** ἀπεφάσισεν εὐθὺς τὴν ἀνέγερσιν τοῦ πατριαρχείου" (Κούμας). Πράγματι τυχὼν σουλτανικῆς ἀδείας ἤρξατο κατὰ Σβριον 1797 τῆς οἰκοδομῆς τοῦ πατριαρχικοῦ οἴκου ***πλατύνας*** καὶ κοσμήσας αὐτὸν οὕτως, ὥστε νὰ ἐμφανισθῇ οὗτος ***λαμπρὸς*** κατὰ τὸν χαρακτηρισμὸν Σεργίου τοῦ Μακραίου. Ὁ ἄγγλος Dacre Carlyle ἐπισκεφθεὶς τὸ πατριαρχεῖον κατὰ Ἰανουάριον 1800 ἐσημείωσε τὰ ἑξῆς: "τὸ πατριαρχικὸν παλάτιον εἶνε ***μέγα καὶ ἐξωτερικῶς ἀνάλογον κτίριον...*** Τὸ ἐσωτερικὸν αὐτοῦ εἶνε ἐκτισμένον, καθ' ὃν τρόπον κτίζονται ἐδῶ (ἐν ΚΠ) σχεδὸν ὅλαι αἱ οἰκίαι... Κλῖμαξ ὁδηγεῖ εἰς αἴθουσαν ὑποδοχῆς φέρουσαν εἰς διάφορα διαμερίσματα ἐπὶ τοῦ πατώματος. Τὰ ἐπίσημα δωμάτια... εἶνε σχεδὸν τετράγωνα, σειρὰ δὲ παραθύρων καλύπτει τὰς τρεῖς πλευράς. Ἡ μόνη των ἐπίπλωσις ἀποτελεῖται ἐξ ἑνὸς σοφᾶ, κατέχοντος ἐπίσης τὰς τρεῖς πλευράς..."

Τρίτη πυρκαϊὰ ἀναφέρεται γενομένη τῷ 1836 καὶ ἀποτεφρώσασα ***δωμάτια τῶν κληρικῶν καὶ ὑπηρετῶν.*** Γρηγόριος ΣΤ΄ ἐπιτυχὼν τὴν ἔκδοσιν σουλτανικοῦ φιρμανίου Μαχμοὺτ Β΄ προέβη κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος εἰς τὴν ἀνοικοδόμησιν αὐτῶν. Ἀργότερον κατὰ τὴν α΄ αὐτοῦ πατριαρχείαν (4 8/βρ. 1878—30 Μαρτ. 1884) Ἰωακεὶμ Γ΄ ἐπεμελήθη μετὰ πολλῆς φιλοκαλίας εὐρυτέρων ἐπισκευῶν καὶ διακοσμήσεων καὶ προσθηκῶν εἰς

τὸν ὑπάρχοντα οἶκον καὶ ἄλλων οἰκοδομῶν: λιθίνου κτιρίου πρὸς στέγασιν διαφόρων γραφείων, κελλίων διὰ τοὺς αὐλικοὺς κληρικούς, ξυλίνου οἰκήματος διὰ τὰς συνεδριάσεις τοῦ Μ. Συμβουλίου καὶ κτιρίου ἰδιαιτέρου διὰ τὴν πατρ. βιβλιοθήκην καὶ τὸ πατρ. τυπογραφεῖον. Κωνσταντῖνος Ε΄ ἀνήγειρε τῷ 1897 λίθινον διώροφον οἰκοδόμημα χρησιμεῦσαν ὡς ἰδιαίτερον διαμέρισμα τοῦ πατριάρχου. Ἰωακεὶμ Γ΄ (τὸ β΄) προῆλθεν εἰς γενικὴν ἐπισκευήν, διαρρύθμισιν καὶ ἐξωραϊσμὸν τοῦ πατρ. οἴκου ἀνεγείρας σὺν ἄλλοις ἐπὶ τοῦ λιθίνου κτιρίου (τῆς α΄ αὐτοῦ πατριαρχείας) καὶ δαπάναις τοῦ ἐγκρίτου ὁμογενοῦς Εὐστ. Εὐγενίδου ***ἰδιαίτερον ἐνδιαίτημα τοῦ ἑκάστοτε πατριαρχοῦντος.***

Τετάρτη πυρκαϊὰ ὑπῆρξεν ἡ τελευταίως ἐπισυμβᾶσα, φεισθεῖσα θείῳ ἐλέει τοῦ πανσέπτου πατριαρχικοῦ ναοῦ, τοῦ λιθίνου κτιρίου Ἰωακεὶμ Γ΄, τοῦ ξυλίνου οἰκοδομήματος τοῦ ἄλλοτε Μ. Συμβουλίου καὶ τοῦ παρὰ τὸν λιθόκτιστον οἶκον (τὸν κοινῶς λεγόμενον ***πύργον***) λιθίνου ὡσαύτως διαμερίσματος τῆς πατρ. βιβλιοθήκης καὶ τῶν χειρογράφων.

† Ο ΣΑΡΔΕΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΣ

Τὸ κωδωνοστάσιον τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ καὶ τὰ πέριξ ἐρείπια

4) ΤΟ ΑΠΟΤΕΦΡΩΘΕΝ ΚΤΙΡΙΟΝ

Ὁ ἐν Φαναρίῳ σεπτὸς Πατριαρχικὸς Οἶκος, ὅστις, ἱερὰ Μονὴ γυναικῶν ἄλλοτε, στεγάζει τὸ σεπτὸν Κέντρον ἡμῶν ἀπὸ τοῦ 1601 μέχρι τοῦ νῦν, διεκρίνετο διῃρημένος εἰς τρία κυρίως μεγάλα κτίρια, εἰς τὸ δεξιᾷ τῷ εἰσιόντι λιθόκτιστον τοιοῦτον, ἐν ᾧ καὶ τὰ ἰδιαίτερα Πατριαρχικὰ Δώματα καὶ παρ᾽ ᾧ τὸ μικρὸν λιθόκτιστον διαμέρισμα τὸ ἐπὶ τοῦ ἀοιδίμου Πατριάρχου Κωνσταντίνου τοῦ Ε΄ κτισθέν, εἰς τὸ ξύλινον μεσαῖον ἢ κεντρικόν, τὸ καὶ ἀποτεφρωθέν, καὶ εἰς τὸ ἀριστερᾷ τῷ εἰσιόντι ὡσαύτως ξύλινον κτίριον τοῦ ἄλλοτε Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου, παρ᾽ ᾧ καὶ τὰ μικρότερα λιθόκτιστα κτίρια, τοῦ Ἁγιάσματος τοῦ Ἁγίου Χαραλάμπους μετὰ τοῦ Μυροφυλακίου, ὁ λιθόκτιστος πύργος τοῦ Σκευοφυλακίου ἢ Μουσείου καὶ Ἀρχειοφυλακίου καὶ ἡ λιθόκτιστος Πατριαρχικὴ Βιβλιοθήκη. Ἐν τῷ μέσῳ δὲ τοῦ ὅλου σεπτοῦ Πατριαρχικοῦ Οἴκου σεμνὸς προβάλλει ὁ πάνσεπτος Πατριαρχικὸς Ναὸς μετὰ τοῦ κωδωνοστασίου καὶ τῶν τριῶν ἐν σχήματι Πυλῶν τῆς ἐξωτερικῆς εἰσόδου τοῦ ὅλου κτιρίου.

Τὸ ἀποτεφρωθὲν κτίριον, ἁπλοῦν καὶ ἀπέριττον τὴν ἐξωτερικὴν ἐμφάνισιν, κατὰ τὴν ἐσωτερικὴν διασκευήν, διαρρύθμισιν καὶ διακόσμησιν αὐτοῦ παρουσίαζεν ὄψιν ὄντως μεγαλειώδη συνδυαζομένην μετὰ σοβαρότητος καὶ ἱεροπρεπείας, ἀνταποκρινομένης πρὸς τὴν ἱερὰν καὶ ὑψηλὴν ἀποστολὴν τοῦ σεπτοῦ Κέντρου ἡμῶν.

Ἱεραὶ εἰκόνες Ἁγίων σπανίας Βυζαντινῆς καὶ νεωτέρας τέχνης, προσωπογραφίαι ἐξ ἐλαιογραφίας διασήμων ἀοιδίμων μετὰ τὴν ἅλωσιν Πατριαρχῶν καὶ ἄλλων ὑπεροχικῶν φυσιογνωμιῶν, τάπητες πολυτιμότατοι, βαρυσήμαντοι κρυστάλλινοι πολυέλαιοι, ἐπίπλωσις ἐν γένει πλουσία καὶ σοβαροῦ ρυθμοῦ καὶ ἄλλα τιμαλφῆ κειμήλια φιλοκάλως τοποθετημένα ἐκόσμουν τάς τε πολυτελεῖς αἰθούσας καὶ τὰ λοιπὰ διαμερίσματα τοῦ κτιρίου τούτου. Τούτων δὲ τὰ πλείονα ἦσαν εὐλαβεῖς προσφοραὶ Βασιλέων, Πατριαρχῶν, Ἱερῶν Μονῶν καὶ ὑπεροχικῶν ἐν γένει προσώπων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους ἡμῶν.

Οὕτως, ὁ εὐλαβὴς προσκυνητὴς διὰ μεγαλοπρεποῦς εἰσόδου εἰσερχόμενος εἰς τὸ κτίριον τοῦτο μετὰ μικρὰν μαρμαρίνην κλίμακα, ἀπεκαλύπτετο καὶ ἔκλινεν ἀμέσως τὸ γόνυ πρὸ τῆς ἐπὶ τοῦ τοίχου κατὰ μέτωπον εὐπρεπῶς ἀνεστηλωμένης ἱερᾶς μεγάλης ἐξ ἐλαιογραφίας εἰκόνος τοῦ πρωτοκλήτου τῶν ἀποστόλων Ἁγίου Ἀνδρέου, Ἱδρυτοῦ τῆς

Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως. Ἀριστερόθεν ταύτης εἰσήρχετο εἰς τὴν ***Μ. Ἀρχιδιακονίαν*** καὶ τὰ οἰκεῖα αὐτῆς παραρτήματα καὶ δεξιόθεν μετὰ μικρὰν κλίμακα ἀνήρχετο εἰς τὴν εὐρεῖαν ***Αἴθουσαν τῆς Παναγίας***.

Ἐν τῇ Αἰθούσῃ ταύτῃ ἀμέσως εἰς τὸ ὄμμα αὐτοῦ προσέπιπτεν ἡ ἐπὶ τῆς δεξιᾶς πλευρᾶς αὐτῆς ἀνηρτημένη ἱερὰ εἰκὼν τῆς Παναγίας, ἀντίγραφον τῆς ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ τῶν Ἰβήρων ἀποκειμένης ἱερᾶς εἰκόνος Παναγίας τῆς Πορταϊτίσσης. Πρὸ τῆς ἱερᾶς ταύτης εἰκόνος ἐκρέματο ἀνημμένη εἰς τὸ διηνεκὲς ἄσβεστος κανδήλα. Ἄλλοτε ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, πρὸ τῆς ἱδρύσεως τοῦ ἐν τοῖς ἰδιαιτέροις Πατριαρχικοῖς Δώμασι ναϋδρίου τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου, ἐνώπιον τῆς ἱερᾶς ταύτης εἰκόνος ἐτέλει τὰς εἰθισμένας ἰδιαιτέρας προσευχὰς ἢ ἀκολουθίας Αὐτοῦ μετὰ τῶν ἐσωκατακοίλων κληρικῶν τῆς Πατριαρχικῆς ἀκολουθίας. Ὡσαύτως τὸ ὄμμα τοῦ εὐλαβοῦς παρατηρητοῦ προσείλκυον καὶ ἐπὶ τῶν πλευρῶν τῆς Αἰθούσης ταύτης ἀνηρτημέναι ἐλαιογραφίαι τῶν σεπτῶν Οἴκων, οἵτινες ἄλλοτε κατὰ τὰς ἐνταῦθα σημειουμένας χρονολογίας ἐστέγασαν τὸ ἡμέτερον Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ἤτοι ἡ τῆς Ἁγίας Σοφίας (315—1453), ἡ τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων (τοῦ νῦν τεμένους Φατὶχ (1453—1456), ἡ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τῆς Παμμακαρίστου (τοῦ νῦν τεμένους Φετχιὲ) (1456—1587), ἡ τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τῆς Παραμυθίας (τοῦ νῦν Βλὰχ Σεραΐου) (1587—1597), ἡ τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου Ξυλοπόρτης) (1597—1601) καὶ ἡ τοῦ νῦν σεπτοῦ Πατριαρχικοῦ Οἴκου. Ἀριστερᾷ μὲν τῇ Αἰθούσῃ ταύτῃ ὑπῆρχε τὸ ***διαμέρισμα τῶν Ἀρχιερέων***, δεξιᾷ δὲ ταύτῃ ἐξετείνοντο τὰ ***Γραφεῖα τῆς Ἀρχιγραμματείας καὶ Ὑπογραμματείας*** τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τὰ ἰδιαίτερα Πατριαρχικὰ τοιαῦτα, πρὸ τῶν ὁποίων προέβαλλεν ἐξώστης, ἐξ οὗ ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, ἐπιστρέφων μετὰ τῆς ἀκολουθίας Αὐτοῦ ἐκ τοῦ πανσέπτου Πατριαρχικοῦ Ναοῦ, ηὐλόγει τὸ εἰς τὸν αὐλόγυρον αὐτοῦ συγκεντρούμενον εὐλαβὲς ἐκκλησίασμα.

Ἐκ τῆς Αἰθούσης τῆς Παναγίας διὰ μιᾶς τῶν δύο ἑκατέρωθεν τῆς εἰσόδου ἐν εἴδει ἡμικυκλίου ἀνιουσῶν κλιμάκων ὁ εὐλαβὴς προσκυνητὴς ἀνήρχετο εἰς τὴν ἀκριβῶς ἄνωθεν τῆς αἰθούσης τῆς Παναγίας ἐκτεινομένην μεγάλην ***Αἴθουσαν τῶν Πατριαρχῶν***.

Ἐν τῇ Αἰθούσῃ ταύτῃ ἀμέσως προσείλκυε τὸ ὄμμα τοῦ εὐλαβοῦς ἐπισκέπτου λαμπρὰ πινακοθήκη ἐξ ἐλαιογραφίας προσωπογραφιῶν διασήμων ἀπὸ τῆς ἁλώσεως μέχρι τοῦ νῦν ἀοιδίμων Πατριαρχῶν. Ἐκ τῆς Αἰθούσης ταύτης ὅ τε Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς, τὰς λαμπροτέρας στολὰς αὐτῶν φέροντες καὶ πολύτιμα ἀλάβαστρα πλήρη τοῦ διὰ τὸ Ἅγιον Μῦρον παρεσκευασμένου μύρου ἀνὰ χεῖρας κρατοῦντες, ἐν πομπῇ, ψαλλόντων τῶν Πατριαρχικῶν χορῶν, ἐξεκίνουν

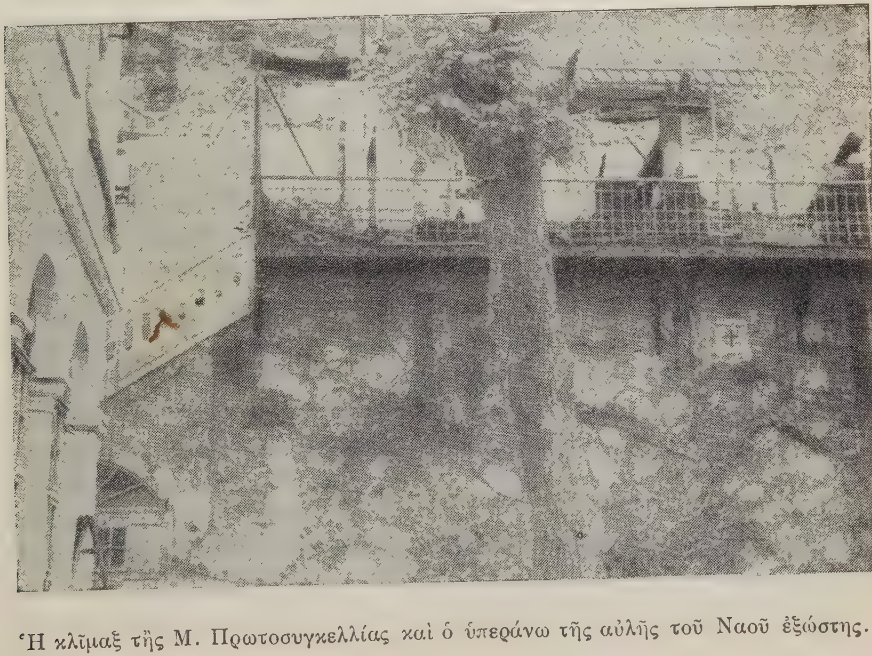
διὰ τὸν πάνσεπτον Πατριαρχικὸν Ναόν, ὅπου δι' ἐπὶ τούτῳ Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς λειτουργίας ἐτελεῖτο ὁ καθαγιασμὸς τοῦ Ἁγίου Μύρου. Ἐν τῇ Αἰθούσῃ ταύτῃ ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης τὴν Κυριακὴν τῆς Ὀρθοδοξίας, μετὰ τὴν ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ Πατριαρχικὴν καὶ Συνοδικὴν λειτουργίαν, ἐτέλει ἐν μέσῳ τῶν ἐπισήμων τὸ εἰθισμένον ὑπὲρ ἁπάντων τῶν εὐσεβῶς ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τοῦ νῦν κεκοιμημένων ὀρθοδόξων χριστιανῶν τρισάγιον.

Ἐν τῇ Αἰθούσῃ ταύτῃ ἄλλοτε μὲν συνεδρίαζον τὰ δύο Διοικητικὰ τῆς Ἐκκλησίας Σώματα, ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος καὶ τὸ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον, νῦν δὲ ἐλάμβανον χώραν αἱ εἰθισμέναι ἐπίσημοι Πατριαρχικαὶ δεξιώσεις, ὧν ἐπισημότεραι ἡ ἐπὶ τῇ πρώτῃ τοῦ Νέου Ἔτους καὶ ἡ ἐπὶ τοῖς ὀνομαστηρίοις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου. Τὴν Αἴθουσαν ταύτην τὴν τόσον φιλοκάλως διεσκευασμένην καὶ ἄλλως μέν, ἀλλὰ καὶ διὰ πολυτίμου ἐπιπλώσεως σοβαροῦ συγχρόνου ρυθμοῦ, προσφορᾶς εὐλαβοῦς, ἐκόσμουν πρὸς τοῖς ἄλλοις τάπης μεγάλης ἀξίας καὶ ἐν τῷ μέσῳ πολυτελὴς ἐξ ἐβένου τράπεζα, ἀμφότερα εὐλαβεῖς προσφοραὶ ὑπεροχικῶν προσώπων.

Δεξιόθεν τῆς Αἰθούσης τῶν Πατριαρχῶν ὁ εὐλαβὴς προσκυνητὴς εἰσήρχετο εἰς τὸ ***ἐπίσημον Πατριαρχικὸν γραφεῖον***. Ἐν τούτῳ ἐφείλκυον ἀμέσως τὴν προσοχὴν αὐτοῦ αἱ ἐπὶ τῶν πλευρῶν αὐτοῦ ἀνηρτημέναι ἐξ ἐλαιογραφίας πολύτιμοι προσωπογραφίαι τοῦ Αἰωνίου Ἀρχηγοῦ καὶ Μεγάλου Ἀναμορφωτοῦ τοῦ Τουρκικοῦ Κράτους Καμὰλ Ἀτατούρκ, τοῦ θερμουργοῦ συνεργάτου Αὐτοῦ καὶ ρηξικελεύθου νῦν Προέδρου τῆς Τουρκικῆς Δημοκρατίας Ἰσμὲτ Ἴνονου, ἡ ἐξ ἐλαιογραφίας προσωπογραφία τοῦ νῦν σεπτοῦ Προκαθημένου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου καὶ περὶ αὐτὴν αἱ εἰκόνες τῶν ἐν ἐνεργείᾳ Πατριαρχῶν καὶ τῶν Προέδρων τῶν Αὐτοκεφάλων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἐν αὐτογράφῳ ἀφιερώσει αὐτῶν. Τὴν αἴθουσαν τοῦ Γραφείου τούτου μεταξὺ ἄλλων ἐκόσμουν γραφεῖον πολύτιμον, εὐλαβὴς προσφορά, καὶ βιβλιοθήκη ἐντετειχισμένη, περιέχουσα πολύτιμα συγγράμματα.

Δεξιόθεν τοῦ ἐπισήμου Πατριαρχικοῦ Γραφείου ὁ εὐλαβὴς προσκυνητὴς εἰσήρχετο εἰς τὴν μεγάλην ***Αἴθουσαν τοῦ Θρόνου***. Ἡ αἴθουσα αὕτη ἦτο ἡ μεγαλειτέρα καὶ εὐπρεπεστέρα τὴν ἐμφάνισιν πασῶν τῶν λοιπῶν. Ὁ εὐλαβὴς ἐπισκέπτης, εἰσερχόμενος εἰς ταύτην, ὑπὸ ἱερᾶς ὄντως κατελαμβάνετο κατανύξεως. Εἰς τὸ βάθος καὶ ἔναντι τῆς εἰσόδου τῆς Αἰθούσης ταύτης ἔβλεπέ τις μέγαν Πατριαρχικὸν θρόνον, ἄνωθεν τοῦ ὁποίου ὑπῆρχεν ἀνηρτημένη ἀρχαία ἱερὰ εἰκὼν τῆς Α΄ ἐν Νικαίᾳ Οἰκουμενικῆς Συνόδου. Ἐπὶ τῶν γωνιῶν τῆς στέγης τῆς Αἰθούσης ταύτης προσείλκυον τὴν προσοχὴν ἐντετειχισμέναι σφαιροειδεῖς αἱ ἱεραὶ

εἰκόνες τοῦ ἁγ. Ἀποστόλου Ἀνδρέου, Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, τοῦ ἱ. Χρυσοστόμου καὶ τοῦ ἱ. Φωτίου. Ἐπὶ τῶν πλευρῶν δὲ τῆς Αἰθούσης ταύτης προσέπιπτεν εἰς τὸ ὄμμα πινακοθήκη ἐξ ἐλαιογραφίας τῶν διασημοτέρων μετὰ τὴν ἅλωσιν Πατριαρχῶν. Τῆς ἐν λόγω πινακοθήκης συνέχεια ἦτο ἡ ἐν τῇ Αἰθούσῃ τῶν Πατριαρχῶν, τοιαύτη, ἣν ἀνεγράψαμεν. Τὴν προσοχὴν καὶ μελέτην τοῦ παρατηρητοῦ ἀπέσπα ἡ ἐν τῇ δεξιᾷ πλευρᾷ καὶ εἰς περίοπτον θέσιν τῆς Αἰθούσης ταύτης ἀνηρτημένη εἰκὼν ζωηρᾶς παραστάσεως τοῦ Πορθητοῦ καὶ τοῦ πρώτου μετὰ τὴν ἅλωσιν Πατριάρχου Γενναδίου τοῦ Β΄ τοῦ Σχολαρίου. Ἡ ἱστορικὴ αὕτη εἰκὼν εἰκονίζει τὸν Πορθητὴν ἐπισκεπτόμενον τὸν εἰρημένον Πατριάρχην, ὅστις φέρων μανδύαν ἐξῆλθεν εἰς ὑπάντησιν Αὐτοῦ. Ἦτο δὲ αὕτη ἀντίγραφον τοῦ πρωτοτύπου ἔργου τοῦ διασήμου Βενετοῦ ζωγράφου Βελλίνη (Gentile Bellini) ἀποκειμένου ἐν τῇ ἐν Λονδίνῳ πλουσίᾳ πινακοθήκῃ τοῦ Ἄγγλου Λόρδου Wigan καὶ ἐδωρήθη τῷ ἡμετέρῳ Πατριαρχείῳ ἐξ ἀφορμῆς ἐπιλύσεως προνομιακοῦ ζητήματος ὑπὸ τοῦ Κωστάκη Πασᾶ Μουσούρου τῷ 1881, ὅτε οὗτος διετέλει Πρεσβευτὴς τῆς Τουρκίας ἐν Λονδίνῳ. Ἑκατέρωθεν τῆς εἰσόδου τῆς Αἰθούσης ταύτης ἐναπέκειντο δύο ἀρχαῖοι τοῦ ΙΗ΄ αἰῶνος θρόνοι (πολυθρόναι) σκαλιστοὶ μετὰ μωσαϊκῶν ἐξ ἐλεφαντόδοντος, εὐλαβὴς προσφορὰ ὑπεροχικοῦ προσώπου. Οὗτοι ἐχρησιμοποιοῦντο ἀποκλειστικῶς μόνον διὰ τὸν

Ἡ κλῖμαξ τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας καὶ ὁ ὑπεράνω τῆς αὐλῆς τοῦ Ναοῦ ἐξώστης.

Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην κατὰ τὴν ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ Πατριαρχικὴν καὶ Συνοδικὴν λειτουργίαν. Τὴν αἴθουσαν ταύτην, φέρουσαν πολυτελῆ καὶ σοβαρὰν τὴν ἐπίπλωσιν καὶ διακόσμησιν, ἐκόσμει πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ βαρυσήμαντος τάπης, εὐλαβὴς βασιλικῆς προελεύσεως προσφορά.

Ἐν τῇ Αἰθούσῃ ταύτῃ διεξήγετο ἡ πρόβλησις τῶν τριῶν διὰ τὴν Πατριαρχικὴν ἐκλογὴν ὑποψηφίων ὑπὸ τῆς προεκλογικῆς Συνελεύσεως μετὰ δὲ τὴν ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ ἐκλογὴν τὸ Μέγα Μήνυμα καὶ τὰ τούτοις σχετικὰ ὁ νεοεκλεγόμενος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης εἰς τὴν αἴθουσαν ταύτην τὸ πρῶτον ἐν πομπῇ ἀνήρχετο καὶ ἐτέλει τὴν πρώτην δεξίωσιν Αὐτοῦ. Ἐν τῇ Αἰθούσῃ ταύτῃ ἐτελεῖτο ἡ κατ' ἔτος εἰθισμένη Τελετὴ τῆς Ἰνδίκτου τῆς 1ης Σεπτεμβρίου, ὑπεγράφετο ἐπισήμως ἡ πρᾶξις τοῦ Τόμου τῶν εἰς Αὐτοκέφαλον ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἀνακηρυσσομένων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ ἐκ τῆς Αἰθούσης ταύτης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, φέρων τὴν πολυτιμοτάτην Πατριαρχικὴν στολὴν μετὰ τοῦ βαρυσημάντου Σάκκου τῆς Τιβεριάδος ἐν συνοδείᾳ τῶν ἀρχιερέων περιβεβλημένων τὰς λαμπροτέρας ἀρχιερατικὰς στολὰς αὐτῶν καὶ τῶν ἐπισήμων, ἐν πομπῇ, ψαλλόντων τῶν Πατριαρχικῶν Χορῶν, κατήρχετο εἰς τὸν πάνσεπτον Πατριαρχικὸν Ναὸν καὶ ἐτέλει τὸν Ἑσπερινὸν τῆς Ἀναστάσεως, μεθ' ὃν μετὰ τῆς αὐτῆς πομπῆς ἐπέστρεφε καὶ αὖθις εἰς τὴν αὐτὴν αἴθουσαν, ἐν ᾗ ἐπηκολούθει ἡ ἀπὸ μέρους Αὐτοῦ διανομὴ τῶν πασχαλινῶν ᾠῶν. Ἐν τῇ Αἰθούσῃ ταύτῃ ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης μετὰ τῶν μελῶν τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου ἐπισήμως ἐδεξιοῦτο τὰ κατ' ἐξοχὴν ὑπερογικὰ πρόσωπα.

Δεξιόθεν τῆς Αἰθούσης τοῦ Θρόνου ἐξετείνετο ἡ ***Μ. Πρωτοσυγκελλία*** μετὰ τῶν οἰκείων Γραφείων αὐτῆς, παρ' οἷς ἦσαν τὰ κελλία τοῦ ἱεροῦ κλήρου τοῦ πανσέπτου Πατριαρχικοῦ Ναοῦ καὶ ἀκριβῶς ἄνωθεν αὐτῶν τὰ δώματα τῶν ἐσωτερικῶν αὐλικῶν κληρικῶν μετὰ τῶν ξενώνων.

Ἀριστερόθεν τῆς Αἰθούσης τῶν Πατριαρχῶν ὁ εὐλαβὴς προσκυνητὴς εἰσήρχετο εἰς τὸ ***Μικρὸν Συνοδικόν***. Ἡ αἴθουσα αὕτη, ὡς χρησιμοποιουμένη εἰς τὰς συνεδρίας τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, ἦτο φιλοκάλως καὶ ἱεροπρεπῶς ἐν εἴδει Ἱεροῦ Βήματος τοῦ Ναοῦ διεσκευασμένη. Ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς ἐξετείνετο ἐπιμήκης τράπεζα, ἐφ' ἧς ἔκειτο ἐπίχρυσον ἱερὸν Εὐαγγέλιον. Τοὺς τοίχους αὐτῆς ἐκόσμουν ἱεραὶ εἰκόνες Ἁγίων, ὧν προεῖχεν ἡ ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ Πατριαρχικοῦ θρόνου ἀνηρτημένη Βυζαντινὴ τοιαύτη, ἡ τῆς ἐπιφοιτήσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, καὶ ἑκατέρωθεν ἡ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ τῆς Θεοτόκου. Περὶ ταύτην ἑκατέρωθεν ὑπῆρχον πολύτιμα ἑξαπτέρυγα καὶ δύο ἀλαβά-

στρινα ἀρχαῖα δοχεῖα, χρησιμοποιούμενα κατὰ τὴν τελετὴν τοῦ Ἁγίου Μύρου. Πολυτελὴς δὲ πολυέλαιος ἐν τῷ μέσῳ τῆς αἰθούσης ταύτης ἦτο πάντοτε ἀνημμένος κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν συνεδριῶν τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου.

Παρὰ τὴν ἀριστερὰν πτέρυγα τοῦ Μικροῦ Συνοδικοῦ ἐξετείνετο, τέλος, ἡ Αἴθουσα τῆς ἐπισήμου ***Πατριαρχικῆς Τραπέζης***. Αὕτη, φιλοκάλως καὶ σοβαρῶς διεσκευασμένη, ἦτο πρὸς τοῖς ἄλλοις πεπροικισμένη καὶ δι᾽ ἀργυρῶν καὶ ἄλλων πολυτίμων ἐπιτραπεζίων σκευῶν, ὧν πολλὰ ἔφερον εἰσέτι τὴν σφραγῖδα τῆς σεπτῆς ὑπογραφῆς τοῦ ἀοιδίμου Πατριάρχου Ἰωακεὶμ τοῦ Γ΄. Ἐν ταύτῃ δὲ ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης παρέθετε τὰ ἐπίσημα γεύματα τοῖς ἐπισήμοις.

Φρονοῦμεν δὲ ὅτι παράλειψιν θὰ ἐσημειοῦμεν σοβαράν, ἐὰν εὐφήμως δὲν ἐτονίζομεν ὅτι καὶ ἄλλοι μὲν ἀοίδιμοι Πατριάρχαι ἐν τῇ ἐσωτερικῇ διαρρυθμίσει τοῦ κτιρίου τούτου πολλὰ τὰ καλὰ ἐπετέλεσαν, πλὴν τὴν τελευταίαν σφραγῖδα τῆς ἐν τοῖς πλείοσι διαρρυθμίσεως αὐτοῦ ὤφειλεν ὁ ὅλος σεπτὸς Πατριαρχικὸς Οἶκος καὶ τὸ ἀποτεφρωθὲν τοῦτο κτίριον αὐτοῦ εἰς τὸν μέγαν Πατριάρχην Ἰωακεὶμ τὸν Γ΄ κατ᾽ ἀμφοτέρας τὰς πατριαρχείας Αὐτοῦ.

Τοιαύτη ἐν περιλήψει ἦτο ἡ ἐσωτερικὴ διασκευὴ καὶ διακόσμησις τοῦ ἀποτεφρωθέντος ξυλίνου κτιρίου τοῦ σεπτοῦ Πατριαρχικοῦ Οἴκου, γνωστὴ μὲν τοῖς πλείστοις τῶν συγχρόνων, σκιαγραφουμένη δ᾽ ἰδίᾳ διά τε τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν ἐπιοῦσαν γενεάν.

Καὶ νῦν συνεκεντρώθη μὲν κατ᾽ ἀνάγκην καὶ ὑπὸ τύπον προσωρινότητος ἅπασα ἡ ὑπηρεσία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου εἰς τὰ θείᾳ χάριτι περισωθέντα δύο ἕτερα κτίρια αὐτοῦ, πλὴν πασιδήλου οὔσης καὶ λίαν ἐπαισθητῆς τῆς ἀνεπαρκείας αὐτῶν, ἀδήριτος καὶ ἐπιτακτικὴ προβάλλει ἡ ἀνάγκη τῆς ἐκ βάθρων ἀνεγέρσεως νέου Πατριαρχικοῦ Οἴκου, ἱκανοποιοῦντος τὰς πολλαπλᾶς ἐκκλησιαστικὰς ἀνάγκας τοῦ σεπτοῦ Κέντρου ἡμῶν.

Εἶνε ὄντως μέγα εὐτύχημα, ὅτι θείᾳ συνάρσει τὰ ἱερώτερα καὶ τιμαλφέστερα κειμήλια τοῦ σεπτοῦ Κέντρου ἡμῶν περιεσώθησαν, ὡς ὁ πάνσεπτος Πατριαρχικὸς Ναός, μετὰ τοῦ κωδωνοστασίου καὶ τῶν τριῶν ἐξωτερικῶν πυλῶν, τὸ ἀναλώμασι τοῦ ἀειμνήστου Εὐσταθίου Εὐγενίδου ἐπὶ τοῦ ἀοιδίμου Πατριάρχου Ἰωακεὶμ τοῦ Γ΄ ἐν τοῖς ἰδιαιτέροις Πατριαρχικοῖς Δώμασιν ἱδρυθὲν ναΰδριον τοῦ Ἁγ. Ἀνδρέου, τὸ Ἱερὸν τοῦ Ἁγίου Χαραλάμπους Ἁγίασμα, τὸ Μυροφυλάκιον, τὰ ἀνεκτίμητα σπανίας βυζαντινῆς καὶ νεωτέρας τέχνης ἱερὰ κειμήλια ἐν τῷ λιθοκτίστῳ πύργῳ ἀποκείμενα, ὡς καὶ τὰ ἀρχεῖα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἡ πλουσία Βιβλιοθήκη αὐτοῦ, καὶ ἡ ἐν τοῖς ἰδιαιτέροις Π/χικοῖς

Δώμασι Φωτίειος Βιβλιοθήκη, οὐχ ἧττον οὐδαμῶς διὰ τοῦτο παύει νὰ εἶνε μεγίστη ἡ ἀπώλεια καὶ ζημία, ἰδίᾳ ἀπὸ τῆς ἠθικῆς πλευρᾶς αὐτῆς, ἐπὶ τῇ, ὡς μὴ ὤφελεν, ἀποτεφρώσει τοῦ κτιρίου τούτου τοῦ σεπτοῦ Κέντρου ἡμῶν καὶ ὁ ἐκ ταύτης πόνος τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, ὡς εἰκός, βαθύς. Πλὴν ὡς ὁ χρυσὸς ἐν τῷ χωνευτηρίῳ δοκιμάζεται, οὕτω καὶ νῦν ἐν τῷ σκληρῷ ἀτυχήματι τούτῳ ἐδοκιμάσθη καὶ ζωηρὰ ἀνεδείχθη καὶ αὖθις ἡ ἐν τῇ θερμῇ πρὸς τὸν Κύριον πίστει γνησία καὶ ἄδολος ἀφοσίωσις σύμπαντος τοῦ ὀρθοδόξου κόσμου πρὸς τὸ σεπτὸν ἐν Φαναρίῳ Κέντρον ἡμῶν. Καὶ οὕτως αἱ ἅμα τῷ πικρῷ ἀκούσματι ἐν συναγερμῷ βροχηδὸν πανταχόθεν συρρεύσασαι ἔνθερμοι ἐκδηλώσεις καὶ ἡ ἀμέριστος συμμετοχὴ σύμπαντος τοῦ ἐνταῦθά τε καὶ ἀνὰ τὴν ὑφήλιον ὀρθοδόξου κόσμου εἰς τὸν βαθὺν τοῦτον τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας πόνον ἐπαισθητῶς ἀνεκούφισαν αὐτήν.

Διὸ καὶ ἀκράδαντον τρέφομεν τὴν ἐλπίδα καὶ πεποίθησιν, ὅτι σύμπας ὁ ὀρθόδοξος κόσμος, ὅστις μετὰ παλλούσης τῆς καρδίας ἀτενίζει πρὸς τὸ ἐν Φαναρίῳ Σέμνωμα τῆς Ὀρθοδοξίας καὶ ζωηρῶς ἀναπολεῖ εἰς τὴν μνήμην αὐτοῦ, ὅτι τὸ ἱστορικὸν τοῦτο τοῦ σεπτοῦ Κέντρου ἡμῶν Παλλάδιον αἰώνων ὅλων ἱερὰς παραδόσεις τῆς Ἐκκλησίας ἀνοθεύτους καὶ ἀλυμάντους διαφυλάττει, αὐθόρμητος θέλει σπεύσῃ, ἵνα ποικιλοτρόπως συμβάλῃ εἰς τὴν ἐκ βάθρων ἀνοικοδόμησιν τοῦ νέου σεπτοῦ Πατριαρχικοῦ Οἴκου, πρὸς δόξαν τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, «Ἧς καὶ πύλαι Ἅδου οὐ κατισχύσουσι».

† Ο ΠΡΟΥΣΗΣ ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ

Σημ. — Ἐν τῇ σελίδι 224 ἐκ παραδρομῆς ἐγράφη ἐν σχήματι πυλῶν ἀντὶ τοῦ ἐν σχήματι Π πυλῶν.

5) ΧΡΟΝΙΚΟΝ

Ἡ πυρκαϊά. Τὴν νύκτα τῆς 20ῆς πρὸς τὴν 21ην Σεπτεμβρίου καὶ περὶ ὥραν 4.30′ ἐγένετο ἀντιληπτὸς ἐν τοῖς Πατριαρχείοις πυκνὸς καπνὸς προερχόμενος, ὡς διεπιστώθη ὑπὸ τῶν ἀφυπνισθέντων ἐν τῷ μεταξὺ κληρικῶν τῆς Αὐλῆς, ἐκ τοῦ τμήματος τῶν Συνοδικῶν Γραφείων. Τὸν πυκνὸν καπνὸν διεδέχθησαν ἀμέσως φλόγες, αἵτινες, λόγῳ τοῦ πνέοντος κατὰ τὴν νύκτα ἐκείνην σφοδροῦ βορείου ἀνέμου καὶ τοῦ ξυλίνου τοῦ κτιρίου εἰς τὸ τμῆμα ἐκεῖνο, τάχιστα περιέζωσαν ὁλόκληρον τὸ τμῆμα τῶν Συνοδικῶν Γραφείων καὶ τῶν ὕπερθεν ἐπισήμων Αἰθουσῶν. Παρὰ τὴν προσπάθειαν τῆς ἐν τῷ μεταξὺ καταφθασάσης πυροσβεστικῆς ὑπηρεσίας, τὸ πῦρ, ραγδαίως ἐξαπλωθὲν ἐντὸς ὀλίγης ὥρας, ἀπετέφρωσεν ὁλόκληρον τὸ κεντρικὸν ξύλινον κτίριον τοῦ Πατριαρχικοῦ Οἴκου, ὡς καὶ κατὰ τὸ ἥμισυ τὸ πρὸς τὴν δυτικὴν πλευρὰν λίθινον κτίριον Κωνσταντίνου τοῦ Ε′. Οὕτω παρανάλωμα τοῦ πυρὸς ἐγένοντο τὰ ἀκόλουθα Τμήματα ταῦ Πατριαρχικοῦ Οἴκου:

Ἄνω ὄροφος τοῦ κεντρικοῦ κτιρίου. α) Ἡ Αἴθουσα τοῦ Θρόνου ἢ τὸ Μέγα Συνοδικὸν β) Ἡ Αἴθουσα τῶν Πατριαρχῶν, γ) Τὸ Μικρὸν Συνοδικόν, δ) Τὸ Ἐπίσημον Πατριαρχικὸν Γραφεῖον, ε) Ἡ ἐπίσημος Αἴθουσα τῆς Πατριαρχικῆς Τραπέζης, ς) Ἡ Μεγάλη Πρωτοσυγκελλία καὶ τὰ Γραφεῖα αὐτῆς.

Μέσος ὄροφος. ζ) Ἡ Αἴθουσα τῆς Παναγίας, η) Ἡ Αἴθουσα τῶν Ἀρχιερέων καὶ τὰ ἐξαρτήματα αὐτῆς, θ) Ἡ Ἀρχιγραμματεία τῆς Ἱερᾶς Συνόδου μετὰ τῶν λοιπῶν Συνοδικῶν Γραφείων, ὡς καὶ τῶν τοῦ Α′. Πατριαρχικοῦ Γραφείου.

Κάτω ὄροφος. ι) Ἡ Μεγάλη Ἀρχιδιακονία, ια) Ἡ Τράπεζα τῶν Ηχικῶν Διακόνων καὶ τὰ ὑπὸ τὰ Τμήματα ταῦτα διάφορα δωμάτια τῆς ὑπηρεσίας καὶ ιβ) ἡ ἀνατολικώτερον τοῦ κεντρικοῦ κτιρίου κειμένη πτέρυξ τῶν Παπαδικῶν (κάτω) καὶ τῶν διαμερισμάτων τῶν ἀνωτέρων κληρικῶν τῆς Αὐλῆς (ἄνω). Ἐκ τοῦ λιθίνου κτιρίου Κωνσταντίνου τοῦ Ε′. ἐκάησαν τὸ Τμῆμα τῶν Ξενώνων (ἄνω) καὶ ἐν μέρει τὰ κάτω τούτου Γραφεῖα τῆς Εἰσηγεσίας τῆς Α. Θ. Παναγιότητος. Ἐκ τῶν ἐν τοῖς ὡς ἄνω καεῖσι Τμήμασι πολυτίμων καὶ ἀξίας ἀντικειμένων καὶ τῶν ὑπηρεσιακῶν φακέλλων καὶ κωδίκων τινῶν τῶν Γραφείων, λόγῳ τῆς ταχυτάτης ἐξαπλώσεως τοῦ πυρός, τοῦ νυκτερινοῦ σκότους καὶ τοῦ πυκνοῦ καπνοῦ, οὐδὲν ἀτυχῶς κατωρθώθη νὰ περισωθῇ, πλὴν ἐλαχίστων τινῶν φακέλλων καὶ βιβλίων τοῦ Γραφείου τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας.

Τοῦ πυρὸς κατόπιν τῆς συντόνου προσπαθείας τῆς πυροσβεστικῆς ὑπηρεσίας, ἐποπτευόντων, ὁμοῦ μετὰ τῶν ἀνωτέρων κληρικῶν τῆς Αὐλῆς

καὶ τῶν ἐν τῷ μεταξὺ καταφθασάντων σεβ. Μητροπολιτῶν, ἀναχαιτισθέντος καὶ πρὸς τὰς δύο πλευράς, ἀνατολικὴν καὶ δυτικήν, καὶ ἐν τῷ κέντρῳ πρὸς τὴν ἔξω κυρίως εἴσοδον, θείᾳ εὐδοκίᾳ περιεσώθησαν ἀνέπαφα ἐκ τοῦ πυρὸς εἰς τὸ μέσον ὁ πάνσεπτος Πατριαρχικὸς Ναὸς καὶ παρ' αὐτῷ τὸ Ἐξομολογητήριον καὶ τὸ σύμπλεγμα τῶν ἐν τῇ ἐξωτερικῇ εἰσόδῳ τριῶν Πυλῶν, δυτικῶς τὸ Ἰδιαίτερον Πατριαρχικὸν Παρεκκλήσιον τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Ἀνδρέου καὶ τὰ ἐκεῖθεν αὐτοῦ Ἰδιαίτερα Πατριαρχικὰ Δώματα, ὡς καὶ τὰ κάτωθεν τούτων Γραφεῖα μετὰ τοῦ Τμήματος τῶν Ἀρχείων Πρωτοκόλλου καὶ τοῦ Γραφείου Θρησκευτικῶν Πράξεων καὶ ἀνατολικῶς τὸ Ἁγίασμα τοῦ Ἁγίου Ἱερομάρτυρος Χαραλάμπους καὶ τὰ ἐκεῖθεν αὐτοῦ κτίρια τοῦ ἄλλοτε Μικτοῦ Συμβουλίου (ξύλινον), τῆς Πατριαρχικῆς Βιβλιοθήκης καὶ τοῦ Τμήματος Χειρογράφων ὡς καὶ ὁ παλαιὸς λίθινος Πύργος, ἔνθα τὸ Σκευοφυλάκιον, τὸ Ἀρχειοφυλάκιον καὶ τὸ Μυροφυλάκιον.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης. Ἅμα τῇ ἐνάρξει τῆς πυρκαϊᾶς ἡ Α. Θ. Παναγιότης, παρ' Ἧ ἀμέσως προσέτρεξαν οἱ ἀνώτεροι ἐσωκατάκοιλοι κληρικοί, ἤτοι ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος, ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ ὁ Μ. Ἀρχιδιάκονος, ἐπὶ τῇ διαπιστώσει τοῦ ὑπάρχοντος κινδύνου, συνοδευομένη ὑπ' αὐτῶν ἐξῆλθε τῶν Πατριαρχείων, μεταβᾶσα εἰς τὴν πλησίον τῶν Πατριαρχείων κειμένην οἰκίαν τῶν οἰκείων Αὐτῆς ὅπου καὶ παρέμεινεν ἐπὶ ἑξαήμερον, ἐπανελθοῦσα καὶ ἐπανεγκατασταθεῖσα ἀπὸ τοῦ Σαββάτου, 27 Σεπτεμβρίου, ἐν τοῖς Ἰδιαιτέροις Πατριαρχικοῖς Διαμερίσμασιν.

Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος. Τὴν Δευτέραν 22αν τοῦ μηνός, ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος συνῆλθεν εἰς ἔκτακτον ἐν τῇ Αἰθούσῃ τῆς Ἐφορίας τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς, ἐν τῷ κτιρίῳ τοῦ Πρωτοκόλλου, συνεδρίαν ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Α΄ τῇ τάξει Σεβ. Μητροπολίτου Χαλκηδόνος κ. Μαξίμου, καθ' ἥν ἡ Α. Σεβασμιότης ἀνεκοινώσατο μετὰ βαθείας ὀδύνης τὰ τοῦ θλιβεροῦ συμβάματος, ἐξεδήλωσε τὴν χαρὰν τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τῇ διασώσει τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ τὴν πρὸς τὸν Πανάγαθον εὐγνωμοσύνην αὐτῆς ἐπὶ τῇ ἐκ τοῦ πυρὸς περισώσει τοῦ σεπτοῦ Πατριαρχικοῦ Ναοῦ καὶ τῶν ἄλλων προσκυνημάτων καὶ κτιρίων.

Ἀκολούθως ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος, λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὴν ἀνάγκην τῆς ἀμέσου ἐγκαταστάσεως ἐν τοῖς περισωθεῖσι κτιρίοις καὶ ἐπαναλήψεως τῆς ὁμαλῆς λειτουργίας τῶν διαφόρων ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ὑπηρεσιῶν, ὡς καὶ τῆς ἀντιμετωπίσεως τῶν προκυψασῶν ἐκ τῆς πυρκαϊᾶς ἀναγκῶν, κατήρτισε πρὸς τοῦτο ἔκτακτον τετραμελῆ Συνοδικὴν Ἐπιτροπὴν κ τῶν σεβ. Μητροπολιτῶν Χαλκηδόνος κ. Μαξίμου, Σάρδεων κ. Γερ-

μ ινοῦ, (τ ιμίου) Ἡλιουπόλεως κ. Γενναδίου καὶ Λαοδικείας κ. Δωροθέου, ἥτινι καὶ ἀνετέθη ἡ σχετικὴ μέριμνα.

Ἐκδηλώσεις συμπαθείας. Ἅμα τῷ ἀκούσματι τῆς ἐπισυμβάσης ἐν τοῖς Πατριαρχείοις πυρκαϊᾶς, ἀθρόαι ἤρξαντο καταφθάνουσαι πάντοθεν αἱ ἐκδηλώσεις συμπαθείας πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον. Τηλεγραφικῶς ἢ διὰ γραμμάτων ἔσπευσαν ἵνα ἐκφράσωσι τὴν ἑαυτῶν συμπάθειαν οἱ Πατριάρχαι καὶ Πρόεδροι τῶν Ἀδελφῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ὁ σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Σιναίου, ὁ σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς ἀπὸ μέρους καὶ τοῦ εὐσεβοῦς ποιμνίου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, ὁ σεβ. Μητροπολίτης Θυατείρων καὶ λοιποὶ Μητροπολῖται τοῦ Θρόνου. Ὡσαύτως τὴν συμπάθειαν αὐτοῦ ἐξέφρασε διὰ γράμματος ὁ σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Καντουαρίας κ. Κόσμο. Δι' ἀντιπροσωπειῶν ἐξέφρασαν ἐπίσης τὴν συμπάθειαν αὐτῶν ἡ ἐνταῦθα Παπικὴ Ἀντιπροσωπεία, τὸ Ἀρμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ αὐτοπροσώπως ὁ ἐνταῦθα Σέρβος Πρωθιερεύς, ὁ Ἀγγλικανὸς Πρωθιερεὺς καὶ ὁ Οὐνίτης Ἐπίσκοπος Γρατιανουπόλεως κ. Διονύσιος. Ἐκ τοῦ Διπλωματικοῦ Σώματος αὐτοπροσώπως προσελθόντες ἢ διὰ γραμμάτων αὐτῶν συμπάθειαν ἐξέφρασαν, ἀπὸ μέρους καὶ τῶν οἰκείων κυβερνήσεων, οἱ ἐξοχώτατοι πρεσβευταὶ Μ. Βρεττανίας, Γαλλίας, Ἑλλάδος, Πολωνίας καὶ Ρουμανίας, ἐπίσης δὲ καὶ οἱ ἐντιμότατοι Γενικοὶ Πρόξενοι Γαλλίας, Γερμανίας, Ἑλλάδος, Πολωνίας καὶ Ρουμανίας. Ἐκτὸς τούτων ἐλήφθησαν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα πλεῖσται ὅσαι ἐκδηλώσεις ἀπὸ μέρους διαφόρων προσωπικοτήτων, Κοινοτήτων, Ὀργανώσεων, Σωματείων καὶ ἰδιωτῶν ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Εὐχαριστίαι πρὸς τὰς Ἀρχάς. Ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου μεταβὰς ὁ σεβ. Μητροπολίτης Προύσης κ. Πολύκαρπος, ἐν συνοδίᾳ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Τουρκικοῦ Γραφείου τῶν Πατριαρχείων κ. Εὐθ. Μαυρίδου, παρὰ τῷ ἐξοχωτάτῳ Νομάρχῃ, τῷ Διευθυντῇ τῆς Ἀστυνομίας καὶ τῷ Βοσθῷ Δημάρχῳ διεβίβασε τὰς εὐχαριστίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, διὰ τὸ κατὰ τὴν πυρκαϊὰν ἐπιδειχθὲν ὑπὸ τῶν Ἀρχῶν ἐνδιαφέρον.

6) ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟΣ ΔΕΗΣΙΣ

Τῇ Κυριακῇ, 28ῃ Σεπτεμβρίου, ἐξ ἀποφάσεως τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, ἐτελέσθη ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ Χοροστασία, εὐθὺς δὲ μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς θείας Λειτουργίας, προεξαρχούσης τῆς Α. Θ. Παναγιότητος μετὰ πάντων τῶν σεβ. Συνοδικῶν καὶ τοῦ σεβ. Μητροπολίτου Φιλαδελφείας κ. Αἰμιλιανοῦ ἐψάλη ἰδιαιτέρα εὐχαριστήριος Δέησις ἐπὶ τῇ διασώσει τοῦ πανσέπτου Πατριαρχικοῦ Ναοῦ ἀπὸ τῆς καταστρεψάσης τὸν Πατριαρχικὸν Οἶκον μεγάλης πυρκαϊᾶς. Τὰ συρρεύσαντα πλήθη τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ ἐπλήρωσαν οὐ μόνον τὸν Ναόν, ἀλλὰ καὶ τὰς αὐλὰς καὶ τὰ προαύλια, ἐν συγκινήσει δὲ βαθυτάτῃ καὶ μετὰ δακρύων εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν Πανάγαθον καὶ τὴν Παμμακάριστον προστάτριαν τοῦ Π. Ναοῦ ἐδοξολόγησαν τὸ πανάγιον Ὄνομα τοῦ Θεοῦ. Ἡ ψαλεῖσα Δέησις ἔχει ὡς ἕπεται:

Ὁ Μ. Ἀρχιδιάκονος. "Εὐλόγησον Δέσποτα."

Ὁ Πατριάρχης. "Εὐλογητὸς ὁ Θεός..."

Ὁ Δευτερεύων. "Τὸ Τρισάγιον..."

Ὁ Πατριάρχης. "Ὅτι Σοῦ ἐστιν..."

Ὁ Α΄. Χορός. "***Ἀπολυτίκιον.*** Ἦχος δ΄.
"Ὡς τοῦ ἄνω στερεώματος τὴν εὐπρέπειαν
"καὶ τὴν κάτω συναπέδειξας ὡραιότητα τοῦ
"ἁγίου σκηνώματος τῆς δόξης σου, Κύριε.
"Στερέωσον αὐτὸ εἰς αἰῶνα αἰῶνος, καὶ πρόσ-
"δεξαι ἡμῶν τὰς ἐν αὐτῷ ἀπαύστως προσαγο-
"μένας σοι δεήσεις, διὰ τῆς Θεοτόκου, ἡ
"πάντων ζωὴ καὶ ἀνάστασις."

Ὁ Β΄. Χορός. ***Τῆς Παμμακαρίστου.*** Ἦχος δ΄.
"Ἐν Χριστομάρτυρος Ναῷ Γεωργίου ἁπαντα-
"χόθεν οἱ πιστοὶ συνελθόντες, τὴν πανανίαν,
"Δέσποινα, πρὸς δόξαν, τοῦ Θεοῦ σήμερον

"εἰκόνα σου εὐλαβῶς προσκυνοῦμεν, καὶ κατα-
"σπαζόμεθα ἐν χορῷ μελῳδοῦντες καὶ ἐκβοῶν-
"τες πάντες ἐκτενῶς "χαῖρε Παρθένε σεμνὴ
"Παμμακάριστε."

Ὁ Α΄. Χορός. ***Τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου.*** Ἦχος δ΄.
"Ὡς τῶν Ἀποστόλων Πρωτόκλητος καὶ τοῦ
"Κορυφαίου αὐτάδελφος τῷ Δεσπότῃ τῶν
"ὅλων, Ἀνδρέα, ἱκέτευε εἰρήνην τῇ οἰκουμένῃ
"δωρήσασθαι καὶ ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν τὸ μέγα
"ἔλεος.

Ὁ Β΄. Χορός. ***Τοῦ Ἁγίου Γεωργίου.*** Ἦχος δ΄.
"Ὡς τῶν αἰχμαλώτων ἐλευθερωτὴς καὶ τῶν
"πτωχῶν ὑπερασπιστής, ἀσθενούντων ἰατρός,
"βασιλέων ὑπέρμαχος, Τροπαιοφόρε Μεγαλο-
"μάρτυς Γεώργιε, πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ
"σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν."

Ὁ Α΄. Χορός. ***Τοῦ Ἁγίου Χαραλάμπους.*** Ἦχος δ΄.
"Ὡς στύλος ἀκλόνητος τῆς Ἐκκλησίας Χριστοῦ,
"καὶ λύχνος ἀείφωτος τῆς Οἰκουμένης, σοφέ,
"ἐδείχθης Χαράλαμπες. Ἔλαμψας ἐν τῷ κόσμῳ
"διὰ τοῦ μαρτυρίου, ἔλυσας τῶν εἰδώλων τὴν
"σκοτόμαιναν, μάκαρ. Διὸ ἐν παρρησίᾳ Χριστῷ
"πρέσβευε σωθῆναι ἡμᾶς."

Ὁ Μ. Ἀρχιδιάκονος. "Ἐλέησον ἡμᾶς..."

Ὁ Δευτερεύων. "Ἔτι δεόμεθα ὑπὲρ τῶν εὐσεβῶν..."

Ὁ Τριτεύων. "Ἔτι δεόμεθα ὑπὲρ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν
"καὶ Πατριάρχου Βενιαμίν".

Ὁ Δ΄ Διάκονος. "Ἔτι δεόμεθα ὑπὲρ τῶν ἁγίων Ἀρχιερέων,
"τῶν ἐνδημούντων καὶ τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις
"αὐτῶν".

Ὁ Μ. Ἀρχιδιάκονος. "Ἔτι δεόμεθα ὑπὲρ τοῦ διαφυλαχθῆναι..."

Ὁ Δευτερεύων. "Ἔτι δεόμεθα ὑπὲρ τοῦ εἰσακοῦσαι..."

Ὁ Πατριάρχης. "Ἐπάκουσον ἡμῶν ὁ Θεός... Εἰρήνη πᾶσι".

Ὁ Τριτεύων. "Τὰς κεφαλὰς ἡμῶν τῷ Κυρίῳ κλίνωμεν".

Ὁ Μ. Ἀρχιδιάκονος. "Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν."

Ὁ Πατριάρχης. Τὴν εὐχήν.

"Δέσποτα Παντοκράτορ, μακρόθυμε καὶ πολυέλεε Κύριε, ἐπίβλεψον ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἐπίσκεψαι τὴν ἄμπελον ταύτην, ὅτι λαός Σου ἐσμὲν καὶ Σοὶ μόνῳ λατρεύομεν καὶ πρὸς Σὲ μόνον καταφεύγομεν ἐν πάσαις ἡμῶν ταῖς περιστάσεσι. Καὶ ἐν τῇ ὥρᾳ δὲ ταύτῃ γονυκλινεῖς, χεῖρας καὶ ὄμματα πρὸς Σὲ ἀνατείνοντες, ἀναφωνοῦμεν λέγοντες.

Οἰκτίρμον Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν, δέξαι εὐχαριστίας τῶν καρδιῶν ἡμῶν εὐγνώμονας, ὅτι ἔγνωμεν πάντες ὅτι Σὺ μόνος ἠλέησας ἡμᾶς καὶ οὐκ ἐπέτρεψας ἀπολέσθαι παντελῶς παμφάγῳ πυρὶ τὴν ἱερὰν ἡμῶν κληρονομίαν ταύτην, ἥν οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν εὐσεβείᾳ καὶ ἀφοσιώσει πρὸς τὴν Ἁγίαν Σου Ἐκκλησίαν ὡς Πατριαρχικὴν Ἕδραν καὶ διαμονὴν ἀπ' αἰώνων ἠρετίσαντο. Πρόσδεξαι δ' ἅμα καὶ τὴν θερμὴν ἡμῶν δέησιν τήνδε. Τὸν ναὸν τοῦτον τὸν ἅγιον, ὅν τῇ Σῇ ἀφάτῳ χρηστότητι ἐρρύσω ἀπὸ τῆς φοβερᾶς τοῦ πυρὸς ἀπειλῆς στερέωσον καὶ διαφύλαξον εἰς αἰῶνα αἰῶνος, εἰς προσφορὰν εὐπρόσδεκτον τῆς ἀναιμάκτου θυσίας καὶ εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον τῆς Σῆς ἀγαθότητος. Καὶ τὸν Οἶκον τοῦτον τὸν σεπτὸν ἀναθεμελίωσον καὶ ἕδρασον ἐπὶ τὴν πέτραν τὴν στερεάν, ἵνα μηδέποτε ἀστραπὴ ἤ πῦρ, βροντὴ ἢ σεισμὸς κατισχύσῃ αὐτοῦ.

Ναί, δεόμεθά Σου, Βασιλεῦ Ἅγιε, τῇ ἄκρᾳ Σου φιλανθρωπίᾳ καὶ αὖθις χρησάμενος περὶ ἡμᾶς, ἔκτεινον τὴν Χεῖρά Σου τὴν ἄμαχον ἐπὶ τὴν Ἁγίαν Σου Πατριαρχικὴν ταύτην Ἐκκλησίαν καὶ Ἕδραν καὶ ἐφ' ἅπαν τὸ εὐσεβὲς αὐτῆς πλήρωμα καὶ μὴ ἀποστήσῃς ἀφ' ἡμῶν τὰ ἐλέη καὶ τοὺς οἰκτιρμούς Σου, πρεσβείαις τῆς Ὑπερευλογημένης καὶ Παμμακαρίστου Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ Ἀειπαρθένου Μαρίας, τοῦ Ἁγίου Ἐνδόξου Ἀποστόλου Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου, τοῦ Ἁγίου Ἐνδόξου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου, τοῦ Ἁγίου Ἱερομάρτυρος Χαραλάμπους καὶ πάντων Σου τῶν Ἁγίων. Ἀμήν."

Καὶ Ἀπόλυσις.

Η ΤΕΛΕΤΗ ΤΗΣ ΙΝΔΙΚΤΟΥ

Ἡ ἀπ' αἰώνων ὁλοκλήρων ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ τελουμένη κατὰ τὴν α΄ Σεπτεμβρίου μηνὸς **ἑορτὴ τῆς Ἰνδίκτου** καὶ ἡ ψαλλομένη σχετικὴ ἀκολουθία ἔχει ὡρισμένην ἔννοιαν καὶ ἀποβλέπει εἰς ὡρισμένον σκοπόν. Φέρει τὸν τύπον μιᾶς ὁλοθέρμου προσευχῆς πρὸς τὸν Πανάγαθον Θεόν, καὶ δὴ εὐχαριστηρίου μὲν δι' ὅσα καλὰ κατὰ τὸν διαρρεύσαντα ἐνιαυτὸν ἐπεδαψίλευσε τῇ Ἐκκλησίᾳ Αὐτοῦ, τῷ εὐσεβεῖ αὐτῆς πληρώματι καὶ παντὶ τῷ γένει τῶν ἀνθρώπων, ἱκετηρίου δὲ ὅπως ὁ ἀρχόμενος νέος τοιοῦτος ἀποβῇ αἴσιος, παρεκτικὸς ὑγείας κοινῆς καὶ καρποφορίας πνευματικῆς τῷ χριστωνύμῳ λαῷ, εἰρήνης βαθείας καὶ γαλήνης σταθερᾶς τῇ ἐκκλησιαστικῇ καταστάσει καὶ παντὶ τῷ κόσμῳ, εὐφορίας τῶν καρπῶν τῆς γῆς καὶ πάσης ἄλλης ἀγαθωσύνης πρὸς πάντας. Αὐτὸ τοῦτο ἰσχύει ὡς πρὸς τὴν ἔννοιαν καὶ τὸ περιεχόμενον προκειμένου καὶ περὶ τῆς ἀπὸ πρώτης ἀρχῆς μέχρι τῆς ἁλώσεως ἐπιμελῶς εἰς εὐρύτερον κύκλον τηρηθείσης **λιτῆς** ἢ **λιτανείας** κατὰ τὴν αὐτὴν ἑορτὴν τῆς Ἰνδίκτου.

Ὑπὲρ τῆς διατυπουμένης ὡς ἄνω ἀπόψεως συνηγοροῦσι καὶ ἐκφράζονται ἀνεπιφυλάκτως τὰ περιελθόντα εἰς ἡμᾶς γραπτὰ μνημεῖα: ἡ ὑμνολογία ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῆς Ἰνδίκτου, τὸ λεγόμενον Βασιλειανὸν μηνολόγιον, τὸ τηρούμενον ἐν ΚΠόλει τυπικὸν τῆς λιτῆς, αἱ ἀπὸ μέρους πατριαρχῶν (Γερμανοῦ Β΄., Ἀθανασίου Α΄. καὶ Φιλοθέου Α΄.) καὶ ἄλλων ἱεραρχῶν (Θεοφάνους ἀρχ/που Ταυρομενίου τῆς Σικελίας καὶ Εὐσταθίου μ/του Θεσσαλονίκης) ἀπαγγελθεῖσαι εὐχαὶ καὶ ἐκφωνηθέντες κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην λόγοι. Ἐκ πάντων τουτων συνάγεται ὅτι ἔννοια, περιεχόμενον καὶ σκοπὸς τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς Ἰνδίκτου εἶνε οἷος περιεγράφη ἀνωτέρω καὶ μάλιστα ὅτι ὁ ἑορτασμὸς οὗτος ἀναφερόμενος ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον πρὸς τοὺς ζῶντας, οὐδεμίαν σχέσιν ἔχει πρὸς τοὺς νεκρούς, ὄχι διότι ἡ ἀνάμνησις τῶν νεκρῶν δὲν εἶναι καὶ δὲν πρέπει νὰ εἶναι προσφιλὴς καὶ ὀφειλετικὴ εἰς πάντας, ἀλλὰ διότι κατὰ τὴν εἴσοδον τοῦ νέου ἐνιαυτοῦ ἡ ἐκκλησία θεωρεῖ ἰδιαιτέραν αὐτῆς ὀφειλὴν νὰ ἐπικαλεσθῇ τὸν φωτισμόν, τὴν ἐνίσχυσιν, τὴν εὐλογίαν τοῦ Παναγάθου Θεοῦ ἐπὶ τοὺς ζῶντας.

Ὁ συνδυασμὸς οὗτος τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς Ἰνδίκτου, ὥς τε ὑμνολογίας καὶ ἀκολουθίας ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ καὶ ὡς λιτῆς καὶ τελετῆς ἐν τῷ πατριαρχικῷ οἴκῳ ἐξακολουθεῖ τηρούμενος μέχρι σήμερον ἐν μόνῃ τῇ Πατριαρχικῇ καὶ Ἀποστολικῇ Ἐκκλησίᾳ ΚΠόλεως, ἐπισφραγιζόμενος

καὶ δι' ἀπαγγελίας μιᾶς καταλλήλου τῇ περιστάσει εὐχῆς καὶ δι' ὑπογραφῆς ἐκκλησιαστικῆς τινος Πράξεως, καθαγιαζούσης τὴν ἔναρξιν τοῦ νέου ἐνιαυτοῦ. Ἡ διαφορὰ ἐν σχέσει πρὸς τὸ παρελθὸν εἶνε ὅτι ἀργότερον, πιθανῶς ἀπὸ τοῦ 1815, ἔτους δηλ. χρονολογήσεως τῆς πρώτης περισωθείσης Πράξεως τῆς Ἰνδίκτου, φέρεται ἡ Ἐκκλησία ΚΠόλεως ἀφιεροῦσα μέγα μέρος τῆς Πράξεως ταύτης καὶ εἰς τοὺς νεκρούς. Καὶ εἶνε μὲν ἀληθὲς ὅτι καὶ αἱ ἄλλαι πράξεις τῶν ἐτῶν 1822, 1823, 1824 καὶ 1837, καθ' ἑαυτὰς ἐξεταζόμεναι καὶ πρὸς τὴν τοῦ 1815 καὶ τὴν μέχρι τῆς χθὲς (Ὀρθοδοξία τόμ. ΣΤ′ 1931 σ. 502) κρατήσασαν τοιαύτην ἀντιπαραβαλλόμεναι δὲν συμφωνοῦσι πλήρως πρὸς ἀλλήλας ὡς πρὸς τὴν καταχώρησιν καὶ μνείαν σημείων τινῶν, τὰ ὁποῖα σὺν τῷ χρόνῳ καὶ λόγῳ τῆς μεταλλαγῆς τῶν περιστάσεων ἔπαυσαν ἀναφερόμενα ἐν ταῖς μεταγενεστέραις Πράξεσιν, ἀλλ' εἶνε ἐξ ἴσου ἀληθὲς ὅτι ἅπασαι συμφωνοῦσιν ὡς πρὸς δύο σημεῖα, ἤτοι ὡς πρὸς τὴν δι' ὀλίγων μόνον λέξεων ἔξαρσιν τῆς κυρίας ἐννοίας καὶ τοῦ πραγματικοῦ σκοποῦ τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς Ἰνδίκτου καὶ ὡς πρὸς τὴν διὰ πολλῶν ἀναφορὰν καὶ μνείαν τῶν νεκρῶν, εἰς τοιοῦτον μάλιστα βαθμὸν ὥστε αἱ κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετίας ὑπογραφόμεναι Πράξεις τῆς Ἰνδίκτου νὰ φέρωσι μᾶλλον τὸν τύπον συγχωρητικῆς νεκρωσίμου εὐχῆς.

Ἡ Διοικοῦσα Ἐκκλησία ΚΠόλεως σκοπουμένη τὴν ἐπαναφορὰν τῆς ἀρχαιοτέρας τάξεως ἐν τῇ διεξαγωγῇ τῆς τελετῆς τῆς Ἰνδίκτου ἄνευ ὅμως καὶ πλήρους διακοπῆς πρὸς τὸ ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοὐλάχιστον τοῦ ιθ′ αἰῶνος καθιερωθὲν καθεστώς, τῆς μνείας τῶν νεκρῶν, ἀνέθηκεν εἰς ἐπιτροπὴν ἐκ τῶν σεβ. μητροπολιτῶν Σάρδεων καὶ Ἡλιουπόλεως πρὸς ἐπὶ τῇ βάσει ταύτῃ ἀναλόγου ἐν σχεδίῳ διατύπωσιν τῆς Πράξεως—Εὐχῆς τῆς Ἰνδίκτου. Τοῦτο καὶ ἐγένετο καὶ κατὰ τὴν ἔναρξιν τοῦ νέου ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους ἀπηγγέλθη ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ ὑπεγράφη ὑπ' Αὐτῆς καὶ τῶν ἐνταῦθα ἐνδημούντων σεβ. Μητροπολιτῶν ἡ κατωτέρω Πρᾶξις—Εὐχὴ τῆς Ἰνδίκτου κατὰ τὴν νέαν αὐτῆς διατύπωσιν.

† Σ. Γ.

***

† ΒΕΝΙΑΜΙΝ

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

Εἴθισται ἐκ παλαιοῦ τῇ καθ' ἡμᾶς Ἁγίᾳ τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ διὰ πομπῆς ἱερᾶς καὶ φιλοθέως καθαγιάζειν καὶ δι' ἐπισήμου πράξεως ἐμφαίνειν ἑκάστοτε τὰς ἐνάρξεις τῶν Ἰνδίκτων, ἐφ' αἷς

δεήσεις ἐκτενεῖς καὶ ἱλαστήριοι ἐντεύξεις ὑπὲρ τοῦ τῶν ὀρθοδόξων πληρώματος ἀναπέμπονται τῷ Πανοικτίρμονι Θεῷ, ὥς τινες ἀπαρχαὶ τῶν ἡμετέρων θεοφιλῶν σκέψεων καὶ πράξεων τῷ εὐλογοῦντι τὸν στέφανον τοῦ ἐνιαυτοῦ εὐλαβῶς προσαγόμεναι.

Οὕτω τοίνυν καὶ ἡμεῖς νῦν, θείᾳ εὐδοκίᾳ, καταξιωθέντες διανῦσαι τὴν Θ′ Ἰνδικτιῶνα καὶ ἐπιλαβέσθαι τῆς Ι′, πρῶτον μὲν ἐν δοξολογίᾳ θερμῇ ηὐλογήσαμεν ἐπὶ τῷ γεγονότι τούτῳ τὸ ἅγιον Ὄνομα τοῦ Παναγάθου Θεοῦ κατά τε τὴν θείαν ἀκολουθίαν ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ καὶ τὴν ἐν λιτανείᾳ ἐπακολουθήσασαν ἱερὰν τελετὴν ἐν τῇ Αἰθούσῃ ταύτῃ τοῦ σεπτοῦ Πατριαρχικοῦ Οἴκου, ἤδη δὲ ἐπὶ τὴν κατάστρωσιν ἐν τῷ ἱερῷ τῷδε Κώδικι καὶ ὑπογραφὴν τῆς νενομισμένης ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν Πράξεως προερχόμεθα, εἰς ἔνδειξιν διηνεκῆ τοῦ καθαγιασμοῦ καὶ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἀπὸ σήμερον α′ τοῦ μηνὸς Σεπτεμβρίου τοῦ χιλιοστοῦ ἐννεακοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ πρώτου σωτηρίου ἔτους χρονολογουμένης νέας ταύτης Ἰνδικτιῶνος. Ἐπὶ δὲ ταύτῃ ἱλαστηρίους εὐχὰς καὶ ἱκεσίας ἀναπέμποντες τῷ Παντοκράτορι Θεῷ, τῷ καιροὺς καὶ χρόνους ἐν τῇ ἰδίᾳ Αὐτοῦ ἐξουσίᾳ θεμένῳ, καὶ οὗ ἡ δύναμις καὶ ἡ εὐσπλαγχνία ἄπειρος, ἐν συντριβῇ δὲ πρὸ τοῦ χείλους τοῦ πελάγους τῶν οἰκτιρμῶν Αὐτοῦ ἱστάμενοι καὶ χεῖρας ἱκέτιδας πρὸς Αὐτὸν αἴροντες, ἀναφωνοῦμεν:

Δέσποτα Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, πρόσχες εὐμενῶς ταῖς παρακλήσεσιν ἡμῶν. Βλέψον ἱλέῳ ὄμματί Σου ἐπὶ τὸ πλήρωμα τῆς Ἁγίας Σου Ἐκκλησίας καὶ ἄνες, ἄφες ἡμῖν τὰ παραπτώματα καὶ συγχώρησον πάσας ἡμῶν τὰς ὀφειλάς, ταπεινῶν πᾶν ὄρος καὶ βουνὸν ἐν τῇ ὁδῷ τῆς ζωῆς ἡμῶν καὶ κατευθύνων τὰ διαβήματα ἡμῶν εἰς τὰς τρίβους τῶν ἐντολῶν Σου. Εὐλόγησον τὸν στέφανον τοῦ ἐνιαυτοῦ τῆς χρηστότητός Σου, μεταποιῶν τὴν τοῦ νέου τούτου χρόνου ἀρχὴν εἰς καθαρωτέρου βίου ἀπαρχήν. Μὴ ἐάσῃς ἡμᾶς πειρασθῆναι ὑπὲρ ὃ δυνάμεθα, ἀλλ' ἐπιτίμησον ἐγκαίρως τοῖς ἀνέμοις τοῖς ταράττουσι τοῦ βίου τὴν θάλασσαν καὶ μὴ συγχωροῦσιν εὐθυπλοεῖν τοὺς ἐθέλοντας. Εὐδόκησον, ὡς μόνος Ἀγαθὸς καὶ Φιλάνθρωπος Κύριος, καὶ καταξίωσον ἡμᾶς, ὡς Παντοδύναμος Θεός, περαιῶσαι λυσιτελῶς τὴν τοῦ ἀρχομένου νέου ἔτους περίοδον, τῷ φωτισμῷ τῆς ἀπείρου γνώσεώς Σου, ὡς ἐν ἡμέρᾳ καλῶς διαβιοῦντας καὶ τῷ στεφάνῳ τῆς δόξης τῶν ἀρετῶν πλουσίως κοσμουμένους. Χάρισαι ἡμῖν εὐκράτους καὶ ἐπωφελεῖς τοὺς ἀέρας, εὔμετρα δὲ καὶ γαληνὰ τὰ ὑέτια ὕδατα πρὸς δαψιλῆ καρποφορίαν τῆς γῆς. Εἰρήνην βαθεῖαν, εἰρήνην τὴν πάντα νοῦν ὑπερέχουσαν, ἐπιβράβευσον τῷ κόσμῳ Σου σύμπαντι, εὐστάθειαν δὲ καὶ ταῖς Ἁγίαις Σου Ἐκκλησίαις παράσχου, καταπαύων τὰ σχίσματα καὶ ὁδηγῶν εἰς τὴν τῶν πάντων ἕνωσιν. Καὶ τὴν Πόλιν Σου ταύτην καλῶς διαφύλαξον, ὡς καὶ πᾶσαν πόλιν καὶ χώραν, ἀπὸ λοιμοῦ,

ΙΕΡΑ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Έναρξις μαθημάτων. Προεξάρχοντος τοῦ σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Γέροντος Ἁγίου Χαλκηδόνος κ. Μαξίμου, προέδρου τῆς Ἐφορείας, παρόντων δὲ τῶν ἐκ τῶν ἐφόρων σεβ. Μητροπολιτῶν Σάρδεων καὶ Πισιδίας κ. Γερμανοῦ καὶ Λαοδικείας κ. Δωροθέου καὶ τοῦ πανοσιολ. Μ. Πρωτοσυγκέλλου κ. Ἀδαμαντίου, ἐκ προσώπου τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ἐν πλήρει ὁμηγύρει διδασκάλων καὶ μαθητῶν, ἐγένετο τῇ 29ῃ λήγοντος μηνὸς Σεπτεμβρίου, ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τῆς Σχολῆς ἡ εἰθισμένη ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τοῦ νέου σχολικοῦ ἔτους ἱερὰ τελετή, ἐκτελεσθεῖσα κατὰ τὴν ἐν ἄλλῃ σελίδι ἐκτιθεμένην τυπικὴν διάταξιν. Ταύτην

σεισμοῦ, πυρός, μαχαίρας, ἐπιδρομῆς ἀλλοφύλων καὶ ἐμφυλίου πολέμου. Σῶσον ὁ Θεὸς τὸν λαόν Σου καὶ εὐλόγησον τὴν κληρονομίαν Σου. Ἐπίσκεψαι τὴν ἄμπελον ταύτην καὶ εἰσαγαγὼν ἐμφύτευσον αὐτὴν εἰς ὄρος ὑψηλὸν καὶ ἅγιον. Δὸς ἡμῖν μέχρις ἐσχάτης ἀναπνοῆς ἀξίως ὑποδέχεσθαι τὴν ἐλπίδα τῶν ἁγιασμάτων Σου, εἰς ἐφόδιον ζωῆς αἰωνίου καὶ εἰς ἀπολογίαν εὐπρόσδεκτον τὴν ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ βήματός Σου καὶ πρόσδεξαι πάντας ἡμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν Σου τὴν ἐπουράνιον, εἰσάγων ἅμα καὶ ἀναπαύων ἐν αὐτῇ καὶ τὰς ψυχὰς τῶν ἤδη ἐν μετανοίᾳ προκεκοιμημένων ἀδελφῶν ἡμῶν, τῶν τε κατὰ σάρκα συγγενῶν καὶ τῶν οἰκείων τῆς πίστεως, πρεσβείαις καὶ ἱκεσίαις τῆς παναχράντου Σου Μητρὸς καὶ Παμμακαρίστου Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ Ἀειπαρθένου Μαρίας, τοῦ Τιμίου Ἐνδόξου Προφήτου Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου, τῶν Ἁγίων Ἐνδόξων καὶ Πανευφήμων Ἀποστόλων, τοῦ Ἁγίου Ἐνδόξου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου καὶ πάντων Σου τῶν Ἁγίων τῶν ἀπ' αἰῶνος Σοι εὐαρεστησάντων. Ἀμήν.

† ***Ἐν μηνὶ Σεπτεμβρίῳ, Ἰνδικτιῶνος Γ´***

† Ὁ Χαλκηδόνος ***Μάξιμος***

† Ὁ Προύσης ***Πολύκαρπος***

† Ὁ Σάρδεων ***Γερμανός***

† Ὁ Θεοδωρουπόλεως ***Λεόντιος***

† Ὁ Χριστουπόλεως ***Μελέτιος***

† Ὁ Φιλαδελφείας ***Αἰμιλιανός***

† Ὁ Δέρκων ***Ἰωακεὶμ***

† Ὁ Πριγκηπονήσων ***Θωμᾶς***

† Ὁ Ἡλιουπόλεως ***Γεννάδιος***

† Ὁ Εἰρηνουπόλεως ***Κωνσταντῖνος***

† Ὁ Λαοδικείας ***Δωρόθεος***

† Ὁ Αἴνου ***Γερμανός***

ἐπηκολούθησε προσφυὴς τῇ περιστάσει προσλαλιὰ τοῦ Σχολάρχου σεβ. Μητροπολίτου Φιλαδελφείας κ. Αἰμιλιανοῦ, ἀνακοίνωσις τῶν βαθμῶν τῆς ἐτησίας προόδου τῶν μαθητῶν καὶ ὁ ἐπισφραγιστήριος λόγος τοῦ προεξάρχοντος Ἀρχιερέως.

Ἡ προσλαλιὰ τοῦ Σχολαρχου

«Μετὰ τὴν νενομισμένην ἀπὸ τῶν σχολικῶν κόπων ἀνάπαυλαν, ἰδοὺ ἡμεῖς, τῇ χάριτι καὶ εὐδοκίᾳ τοῦ Παναγάθου Θεοῦ, συνηγμένοι καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτό, πρὸς συνέχισιν τοῦ ἔργου ἡμῶν. Ἡ χαρὰ ἡμῶν ἐπὶ τῇ εὐτυχεῖ ταύτῃ συναντήσει εἶναι τοσούτῳ μᾶλλον δεδικαιολογημένη, ὅσῳ ἀποβλέπτως πρώϊμος ἦτο ἡ διακοπὴ τῆς ἐργασίας καὶ ὁ ἀπ' ἀλλήλων χωρισμός ἀσαφὲς δέ, ἂν μὴ καὶ δυσοίωνον προδιεγράφετο τότε τὸ μέλλον τῆς ἡμετέρας Σχολῆς, ὡς ἐκ τῶν συνεχουσῶν ἡμᾶς ἐξαιρετικῶν περιστάσεων. Ὑπῆρξε πράγματι διὰ τὴν Ἐκκλησίαν πλῆρες περισπασμῶν τὸ μεταξὺ διάστημα τῶν σχολικῶν διακοπῶν, πλῆρες ἀνησύχων προβλέψεων καὶ σκέψεων, ὡς πρὸς τὴν ὁμαλὴν συντήρησιν καὶ ἀπρόσκοπτον λειτουργίαν τῆς Σχολῆς.

Ἀλλ' ἡ ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον. Ἡ στοργικὴ τῆς Ἐκκλησίας μέριμνα περὶ τοῦ σκηνώματος τούτου τῆς ἱερᾶς Ἐπιστήμης, ὑπερνικῶσα, ὅση αὐτῇ δύναμις, καὶ ἐμπόδια περιστατικὰ καὶ ἀνάγκας δυσθεραπεύτους κατέστησε δυνατὸν τὸ ὡς ἀδύνατον τέως φαινόμενον καὶ ἐδωροφόρησε λοιπὸν εἰς ἡμᾶς τὴν χαρὰν τῆς παρούσης ἐναρκτηρίου τελετῆς. Διὰ τοῦτο βαθεῖα εἶνε ἡ εὐγνωμοσύνη πάντων ἡμῶν πρὸς τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν, ἥτις ἐν καιροῖς οὕτω χαλεποῖς, καὶ δὴ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ προσφάτῳ αὐτῆς θλίψει καὶ στενοχωρίᾳ, δὲν ἀμνημονεῖ τῆς φιλτάτης ἡμῶν Σχολῆς. Ἡ ἐν μέσῳ ἡμῶν παρουσία ἐπιλέκτων καὶ ζηλωτῶν Αὐτῆς ἐκπροσώπων, εἰδικώτερον πεφορτισμένων τὴν μέριμναν τῆς Σχολῆς, καὶ ἡ εὐλογία τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, τοῦ προσκυνητοῦ ἡμῶν Αὐθέντου καὶ Δεσπότου καὶ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Κυρίου Κυρίου Βενιαμίν, τοῦ ἀγαθὰ πάντοτε περὶ τῆς Σχολῆς βουλευομένου, καταλλήλως κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ἐκπροσωπουμένου, εἶνε ἰσχυρὰ ἐνθάρρυνσις καὶ παρόρμησις τῆς φιλοτιμίας ἡμῶν. Ἡ δὲ πρὸ ὀλίγου ἀναπεμφθεῖσα θερμὴ δέησις πρὸς τὸν Δοτῆρα παντὸς ἀγαθοῦ πληροῖ πίστεως καὶ δυνάμεως τὰς ψυχὰς ἡμῶν εἰς εὐέλπιδα ἐπανάληψιν τοῦ ἡμετέρου ἔργου.

Δόξα τῷ Θεῷ πάντων ἕνεκεν! Αὐτοῦ τὴν πανσθενουργὸν χάριν ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ πᾶσαν τὴν σχολικὴν ἡμῶν οἰκογένειαν, ἣν μετὰ χαρᾶς ἐπαναβλέπω συνηθροισμένην ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ συντεταγμένην εἰς ἐργασίαν παρὰ μὲν τῶν ἀγαπητῶν μοι συναδέλφων καὶ πολυτίμων συνεργατῶν, μετὰ βεβαιότητος προσδοκῶν τὴν πρόθυμον καὶ φιλόπονον αὐτῶν συνεργασίαν ἐν τῷ ἀμπελῶνι τούτῳ τοῦ Κυρίου, παρὰ δὲ τῶν ἡμετέρων μαθη-

τῶν πλουσίαν ἀπεκδεχόμενος τὴν πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν αὔξησιν καὶ καρποφορίαν.

Ἀγαπητοὶ μαθηταί! Ὑμεῖς εἶσθε τὸ κεφάλαιον καὶ ὁ σκοπὸς τῶν στοργικῶν τῆς Ἐκκλησίας ἀνησυχιῶν καὶ τῶν πολυμόχθων προσπαθειῶν τῆς Σχολῆς. Ὑμεῖς, ἐφ' ὅσον προκόπτετε τῇ ἀρετῇ καὶ τῇ μαθήσει, εἶσθε ἡ χαρὰ καὶ ἡ καύχησις ἡμῶν ἐν Κυρίῳ. Προσμετρήσατε πρὸς τὴν τιμὴν τὰς συναφεῖς ὑποχρεώσεις καὶ παραστήσατε ἑαυτοὺς ἀξίους τῶν προσδοκιῶν τῆς Σχολῆς και τῆς Ἐκκλησίας, ἀξίους τῶν ἐξαιρετικῶν συνθηκῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς κοινωνίας, ὑφ' ἅς θὰ εὑρεθῆτέ ποτε διακονοῦντες. Ἔχετε δὲ πολλὰ καὶ σπουδαῖα τὰ πρὸς τοῦτο ἐλατήρια, αὐτὴν τὴν ἱερότητα τῆς κλήσεως ὑμῶν, τὸ ἀπερίσπαστον καὶ ἄνετον τοῦ ἐνθάδε βίου, τὴν ὀφειλὴν τῆς εὐγνωμοσύνης, δὸς δ' εἰπεῖν, καὶ τῶν περιστάσεων τὴν σοβαρότητα, ἐπιβαλλουσῶν εἴπέρ ποτε περισυλλογὴν καὶ συγκέντρωσιν εἰς τὸ καθῆκον καὶ ἐπίγνωσιν τῆς ἐνταῦθα θέσεως καὶ τοῦ προορισμοῦ ὑμῶν.

Ὡς τρόφιμοι τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς, εἰς τὴν διακονίαν τῆς Ἐκκλησίας προπονούμενοι, ἐπωφελεῖσθε μετὰ ζήλου τὰ διατιθεμένα εἰς ὑμᾶς ἐπὶ τῷ ἁγίῳ τούτῳ σκοπῷ μέσα, εὐαρμόστως συνδυάζοντες τὴν ἐπιμέλειαν μετὰ τῆς χρηστότητος, τὴν θεωρίαν μετὰ τῆς πράξεως, τὸν ζῆλον μετὰ τῶν ἔργων. Προσπαθήσατε, ὅση ὑμῖν δύναμις, ὅπως μορφώσητε ἐν ἑαυτοῖς χαρακτῆρα φιλότιμον, ἑδραῖον, χριστιανοπρεπῆ, χαρακτῆρα δυνάμενον νὰ συγκρατήσῃ καὶ νὰ στηρίξῃ ὑμᾶς, εἰς πᾶσαν τοῦ βίου περίστασιν, ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ καθήκοντος. Καὶ πρὸς τοῦτο, εἶναι ἀνάγκη ὅπως ἡμεῖς αὐτοὶ κατανικήσητε ἑαυτούς, τὸν ἐν ὑμῖν παλαιὸν ἄνθρωπον, τὰ λείψανα τῆς πονηρᾶς φύσεως καὶ τῆς κακῆς ἕξεως. Καλῶς γνωρίζοντες, ὅτι, κατὰ τοὺς λόγους τοῦ Σωτῆρος, «ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ», ἐκριζοῦτε, ὡς φρόνιμοι γεωργοί, τὰ συμπνίγοντα τὸν σῖτον ζιζάνια τῶν παθῶν, τὴν φιλαυτίαν, τὴν ἀργολογίαν, τὸν τῦφον, τὴν ῥαθυμίαν, τὸν φθόνον, τὴν ἐριστικότητα, τὴν ματαιότητα, καὶ ἁπαξαπλῶς, ὅ,τι ἔκρυθμον καὶ ἀνώμαλον ἐν ὑμῖν, ὅπερ, ὡς ξένον τι σῶμα εἰς τὸν πνευματικὸν ὀργανισμὸν προσπεφυκός, θὰ διετάραττε τὴν ὅλην σύστασιν καὶ λειτουργίαν τῆς ἀνωτέρας ζωῆς καὶ θὰ ἀπεμάκρυνεν ὑμᾶς τοῦ ἱεροῦ ὑμῶν προορισμοῦ. Κοσμήσατε δὲ τὰς νεαρὰς ἔτι καὶ ἀπλάστους ἡμῶν ψυχὰς διὰ τῆς χρηστότητος, τῆς ταπεινοφροσύνης, τῆς κοσμιότητος, τῆς σωφροσύνης, τῆς φιλεργίας, τῆς ἱεροπρεπείας καὶ τῆς φιλαδέλφου πρὸς ἀλλήλους διαγωγῆς.

Καὶ καθόλου μὲν δυσχερὲς ὁμολογεῖται τὸ ἔργον τοῦ παιδαγωγοῦ, ἰδίᾳ δὲ ὅταν ἀφορᾷ εἰς σκοπόν, οἷον προτίθεται ἡ ἡμετέρα Σχολή, τουτέστι τὴν διαπαιδαγώγησιν καὶ μόρφωσιν τῶν μελλόντων λειτουργῶν

τῆς Ἐκκλησίας. «Αὕτη φαίνεταί μοι ὄντως ἐπιστήμη ἐπιστημῶν, ἄνθρωπον ἄγειν, τὸ πονηρότατον καὶ πολυτροπώτατον πάντων τῶν ζώων» λέγει σοφὸς παιδαγωγὸς καὶ χριστομίμητος ποιμὴν τῆς Ἐκκλησίας, ὁ Θεολόγος Γρηγόριος. Ἀλλὰ τὴν δυσχέρειαν τοῦ περὶ ὑμᾶς μορφωτικοῦ ἔργου τῆς Σχολῆς, ὥριμοι ἤδη τὴν ἀντίληψιν, δύνασθε ὑμεῖς αὐτοὶ κατὰ πολὺ νὰ μετριάσητε, οἱονεὶ συνεργοῦντες τῇ Σχολῇ, ἐάν, διὰ καλῆς θελήσεως καὶ συντόνου προσπαθείας, παρέχετε τὰς ψυχὰς ὑμῶν γῆν ἀγαθήν, δεκτικὴν τῶν πιπτόντων ἀγαθῶν σπερμάτων.

Καὶ ἐν ἄλλαις εὐκαιρίαις εἶπον πρὸς ὑμᾶς καὶ νῦν ἐπαναλαμβάνω· Διανύοντες τὸν κύκλον τῶν σπουδῶν ὑμῶν, κατὰ θείαν πάντως Πρόνοιαν ἐν ἀσφαλείᾳ ἀνεπηρεάστῳ ἀπὸ τῆς ἐγγὺς ἡμῶν μαινομένης πολεμικῆς λαίλαπος, ἐκτιμᾶτε ἑκάστην παρερχομένην ἡμέραν ὡς δῶρον τοῦ Παναγάθου Θεοῦ καὶ μὴ σπαταλᾶτε εἰς ματαιότητας τὸν πολύτιμον χρόνον τῆς μαθητείας ὑμῶν. Προσλαμβάνετε μετ' ἐπιμελείας τὰ διδασκόμενα μαθήματα καὶ γίνεσθε ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ἄλλοι ἐξ ἄλλων, κρείττονες ἑαυτῶν, δι' ὑγιοῦς τοῦ νοῦ ἀναπτύξεως καὶ διαπλάσεως τῆς καρδίας, κατὰ τὰ ἀθάνατα ἐκεῖνα πρότυπα τῆς χριστιανικῆς ἀρετῆς, ἅτινα ἐπασχολοῦσι τὴν μελέτην καὶ τὴν προσευχὴν ὑμῶν. Πιστεύοντες εἰς τὸν Θεὸν καὶ ἀγαπῶντες τὸ ἔργον ὑμῶν, μὴ γίνεσθε κατὰ κόσμον σοφοί, «ὅτι ἡ σοφία τοῦ κόσμου τούτου μωρία ἐστὶ παρὰ τῷ Θεῷ», γίνεσθε δὲ μᾶλλον ἐρασταὶ τοῦ κάλλους τῆς ἀνωτέρας σοφίας, τῆς συμπαρέδρου τῷ Θεῷ, ἥτις, κατὰ τὸν ἀδελφόθεον Ἰάκωβον, ἐνδείκνυται ἐν θεοσεβείᾳ, ἐν τοῖς ἔργοις τῆς καλῆς ἡμῶν ἀναστροφῆς. Πρὸς ταύτην «οὐκ ἰσωθήσεται χρυσίον καθαρόν, οὐδὲ χρυσίον Σωφίρ, οὐδὲ ὄνυξ τίμιος ἢ σάπφειρος' οὐδὲ τοπάζιον Αἰθιοπίας... Ἔστι δὲ σοφία ἡ θεοσέβεια, τὸ δὲ ἀπέχεσθαι ἀπὸ κακῶν ἐστὶν ἐπιστήμη». Πρὸς ταύτην λοιπὸν ὀρθρίσατε, ταύτην ἐκζητήσατε μὴ δειλιῶντες πρὸ τῶν δυσχερειῶν, μᾶλλον δὲ πιστεύοντες εἰς τὴν θείαν χάριν, τὴν ἀναπληροῦσαν τὰ ἐλλείποντα.

Αἱ δὲ εὐχαὶ τῆς Ἐκκλησίας, ἐπευλογούσης τὸν στέφανον τοῦ νέου σχολικοῦ ἐνιαυτοῦ, εἴησαν πᾶσιν ἡμῖν, διδάσκουσι καὶ διδασκομένοις, σύνδρομοι καὶ βοηθοὶ εἰς ἀπρόσκοπτον καὶ αἰσίαν διάνυσιν τοῦ προκειμένου ἡμῖν δρόμου».

Ἡ προσφώνησις τοῦ σεβ. προέδρου. Συνεχίζεται καὶ ἐφέτος ἀγαπητοί, ἡ λειτουργία τῆς Τροφοῦ Σχολῆς καὶ συνεχίζεται ἄνευ οὐδεμιᾶς παραλλαγῆς ἢ μειώσεως ἐν τῇ ὅλῃ συγκροτήσει αὐτῆς, παρὰ τὴν ἐξαιρετικὴν ὁμολογουμένως χαλεπότητα τῶν καιρῶν καὶ τῶν ἀπὸ ταύτης προκυπτουσῶν παντοίων δυσυπερβλήτων δυσχερειῶν. Δεῖγμα τοῦτο τῆς εὐλογίας καὶ ἀγαθῆς προνοίας τῆς Παναγίας Τριάδος ἐπὶ

τοῦ Ἱεροῦ Καθιδρύματος καὶ τῆς ἀνεξαντλήτου στοργῆς, μεθ' ἧς ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία περιβάλλει πάντοτε, ἐν ἡμέραις ἀγαθαῖς καὶ ἐν ἡμέραις θλίψεων, τὸ πεφιλημένον τοῦτο τῶν ἰδίων πόνων καὶ ὠδίνων γέννημα. Καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦτον, ἐὰν πάντοτε ἐν δοξολογίᾳ καὶ εὐχαριστίᾳ πολλῇ πρὸς τὸν ἐν Τριάδι ὑμνούμενον Θεὸν τῶν Πατέρων ἡμῶν ἐτελοῦμεν τὰς ἐνάρξεις τῶν ἐτησίων περιόδων τῆς Σχολῆς, ἐφέτος ἐν ὅλως ἰδιαιτέρᾳ εὐχαριστηρίῳ δεήσει πρὸς τὸν οὕτω θαυμασίως οἰκονομοῦντα τὰ καθ' ἡμᾶς Τριαδικὸν Θεὸν ὀφείλομεν νὰ διαδηλώσωμεν τὴν εὐγνωμοσύνην ἡμῶν, διὰ τὴν ὑπερπερισσεύσασαν χάριν Αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς. Καὶ τὴν πρὸς τὸν Πανάγαθον Θεὸν εὐγνωμοσύνην ἡμῶν ταύτην ὀφείλομεν νὰ διατρανώσωμεν καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ ἐπὶ χρησταῖς ταῖς ἐλπίσιν ἐγκαινιαζομένου σήμερον νέου σχολικοῦ ἔτους, συντονίζοντες πάντες τὰς προσπαθείας ἡμῶν πρὸς ὅσον οἷόν τε ἀρτιωτέραν καὶ θετικωτέραν ἐξυπηρέτησιν τοῦ ἱεροῦ σκοποῦ, ὃν ἔθετο ἡ Ἐκκλησία ἐν τῇ ἀπ' ἀρχῆς συστάσει τοῦ ἱεροῦ τούτου φυτωρίου.

Ἰδιαιτέρως σεῖς, ἀγαπητοὶ ἱεροσπουδασταί, οἱ ἀποτελοῦντες τὸ ἔμψυχον ὑλικόν, δι' οὗ ἡ Ἐκκλησία θὰ πραγματοποιήσῃ κατὰ τὴν περίοδον ταύτην τῆς λειτουργίας τῆς Σχολῆς τὸν δι' αὐτῆς ἐπιδιωκόμενον θεοφιλῆ σκοπόν, ὀφείλετε, ἐστραμμένα ἔχοντες πάντοτε τὰ ὄμματα πρὸς τὸν ἱερὸν ἡμῶν προορισμόν, πρὸς αὐτὸν νὰ κατατείνητε πᾶσαν σκέψιν, πᾶσαν μελέτην, πᾶσαν προσπάθειαν, τὴν ζωὴν ὑμῶν ὅλην κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐνταῦθα μαθητείας ὑμῶν.

Δὲν θὰ ἀναλυθῶ εἰς λεπτομερείας τῶν καθηκόντων σας, τὰς ὁποίας πρὸ ὀλίγου τόσον ἐπιτυχῶς καὶ εὐγλώττως ὡς πάντοτε σᾶς ἀνέπτυξεν ὁ ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς Ἅγιος Σχολάρχης, ἀλλὰ θέλω νὰ τονίσω σήμερον ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τοῦ νέου τούτου ἔτους τῆς ἐργασίας τῆς Σχολῆς ὅτι ἐφεξῆς σοβαρώτερον πρέπει νὰ ἀντιμετωπίσητε τὸ ζήτημα τῆς μελλοντικῆς ἀποστολῆς σας καὶ ἀνάλογον νὰ ἐπιδείξητε προσοχὴν καὶ ἐπίδοσιν τόσον εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦ ἐπιστημονικοῦ καταρτισμοῦ ὅσον καὶ εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἠθικῆς προετοιμασίας σας. Λέγων δὲ τοῦτο ἔχω ὑπ' ὄψει μου τὰς ἐξαιρετικὰς συνθήκας, ὑπὸ τὰς ὁποίας θὰ κληθῆτε αὔριον νὰ ὑπηρετήσητε τὴν Ἐκκλησίαν καὶ νὰ δώσητε τὴν καλὴν ἐν τῷ κόσμῳ μαρτυρίαν. Ἐκ μέσου τῆς σήμερον μαινομένης ἐν τῷ κόσμῳ καταιγίδος τίς οἶδε ποῖαι νέαι πνευματικαὶ καταστάσεις θὰ ἀνακύψωσι, πόσαι νέαι θεωρίαι θὰ ἐμφανισθῶσι καὶ πόσα προβλήματα θὰ κληθῇ νὰ ἀντιμετωπίσῃ ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ἐν προσεχεῖ μέλλοντι. Μετὰ τὴν κατάπαυσιν τοῦ παρόντος βροτολοιγοῦ πολέμου θὰ ἔχῃ ἡ Ἐκκλησία τὸν ἑαυτῆς ἀγῶνα διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ψυχῶν. Σεῖς ἐξερχόμενοι τῆς Σχολῆς θὰ εὑρεθῆτε πρὸ ἑνὸς νέου κόσμου μὲ νέας ἀνάγκας πνευματικὰς

Αἱ πύλαι τῆς εἰσόδου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Ὁ Πύργος τῶν Πατριαρχείων, ἔνθα εὑρίσκονται : τὸ Σκευοφυλάκιον (εἰς τὸν ἄνω ὄροφον), τὸ Ἀρχειοφυλάκιον (εἰς τὸν μέσον ὄροφον) καὶ τὸ Μυροφυλάκιον (εἰς τὸν κάτω ὄροφον).

μὲ πολλὰς ἀπαιτήσεις εἰς τὰς ὁποίας θὰ κληθῆτε νὰ ἀνταποκριθῆτε. Πῶς θὰ κατορθώσητε νὰ διεξαγάγητε τὸν καλὸν ἀγῶνα τοῦ Εὐαγγελίου καὶ νὰ ἐξασφαλίσητε ἐπιτυχίαν καὶ νίκην, ἐὰν δὲν ὁπλισθῆτε ἀπὸ τοῦδε ἀρτίως καὶ δὲν καταρτίσητε ἀπὸ τῆς σήμερον τὸ πρόγραμμα τοῦ ἀγῶνος τῆς αὔριον;

Κατανοήσατε βαθύτατα τὸ βάρος τοῦ κλήρου, ὁ ὁποῖος θὰ λάχῃ ἐφ' ὑμᾶς, ἐκτιμήσατε δεόντως τὴν σοβαρότητα τῆς ἱερᾶς ἀποστολῆς σας καὶ φροντίσατε ἐνδελεχῶς νὰ ἐπωφεληθῆτε τῶν μέσων, τὰ ὁποῖα διαθέτει ἡ Ἐκκλησία διὰ τὴν μορφωτικὴν κατάρτισίν σας. Πρὸ παντὸς ὅμως προσέξατε νὰ χρησιμοποιήσητε τὸν πολύτιμον χρόνον τῆς ἐν τῇ Σχολῇ φοιτήσεώς σας πρὸς σφυρηλάτησιν τῶν δεσμῶν σας μετὰ τῆς Ἐκκλησίας διὰ τοῦ σχηματισμοῦ ἐν ὑμῖν ἐκκλησιαστικῆς συνειδήσεως. Ἀπὸ τοῦδε πρέπει νὰ ἐγκεντρισθῆτε εἰς τὴν καλλιέλαιον τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀπὸ τῶν μαθητικῶν θρανίων πρέπει νὰ ἀρχίσῃ νὰ πρυτανεύῃ ἐν ὑμῖν τὸ ἐκκλησιαστικὸν πνεῦμα. Ἐὰν περιορισθῆτε εἰς τὸν μορφωτικὸν μόνον καταρτισμὸν καὶ δὲν φροντίσητε ἐγκαίρως νὰ ἀναπτύξητε παραλλήλως πρὸς αὐτὸν καὶ χαρακτῆρα κληρικόν, ὁ σπόρος τὸν ὁποῖον θὰ ρίψητε ἔξω εἰς τὸν κόσμον δὲν θὰ φέρῃ τὴν δυνατότητα καὶ τὴν χαρὰν τοῦ θερισμοῦ. Πρὸ καὶ ὑπὲρ τὰς γνώσεις θὰ ζητήσῃ ὁ κόσμος ἀπὸ τοὺς διακόνους τοῦ Εὐαγγελίου τὸν μαργαρίτην τῆς ἀρετῆς καὶ πρέπει ἀπαραιτήτως νὰ προσφέρητε τὸν μαργαρίτην αὐτὸν διὰ νὰ οἰκοδομήσητε καὶ σώσητε.

Διὰ τοῦτο ἄς ἀπασχολήσῃ ἕνα ἕκαστον ὑμῶν ἰδιαιτέρως τὸ κεφαλαιώδους σημασίας τοῦτο σημεῖον καὶ τὸ ἤρεμον καὶ ἱερὸν ἐνταῦθα περιβάλλον, ἡ καθ' ἡμέραν προσευχὴ καὶ μελέτη, ἄς χρησιμοποιηθῶσιν εἰς τὴν προσπάθειαν τῆς δημιουργίας ἐσωτερικοῦ βίου. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἰδιαιτέρα ὑποθήκη καὶ προτροπή, τὴν ὁποίαν ἀπευθύνει ἡ Ἐφορεία ἐξ ὀνόματος τῆς Ἐκκλησίας πρὸς ἕνα ἕκαστον ὑμῶν.

Εὔχομαι καὶ ἐλπίζω ὅτι πάντες ὁλοθύμως θὰ ἐνστερνισθῆτε τὴν προτροπὴν ταύτην καὶ ὅτι διὰ τῆς καλῆς ἐν τῇ Σχολῇ ἀναστροφῆς σας, διὰ τῆς πειθαρχίας σας εἰς τοὺς νόμους τῆς Σχολῆς καὶ τῆς ὑπακοῆς εἰς τὰς διαταγὰς καὶ νουθεσίας τοῦ Σεβαστοῦ Σχολάρχου, θὰ παράσχητε τὰς ἀναμενομένας παρ' ὑμῶν ἀποδείξεις τῆς ἐν παντὶ συμμορφώσεώς σας πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς Σχολῆς, θὰ δικαιώσητε τὴν Ἐκκλησίαν εἰς ἥν τρέφει ἱερὰν ἐλπίδα ὅτι οὐχὶ εἰς μάτην ὑποβάλλεται εἰς τόσας θυσίας πρὸς διατήρησιν τοῦ σεμνείου τούτου τῆς ἱερᾶς ἐπιστήμης καὶ θὰ ἀπαλλάξητε τὴν Ἐφορείαν ἀπὸ τῆς οὐχὶ εὐχαρίστου μέν, ἀλλ' ἀδηρίτου ἀνάγκης, τῆς λήψεως αὐστηρῶν ἀποφάσεων κατ' ἐκείνων ἐκ τῶν μαθητῶν οἱ ὁποῖοι, νοσοῦντες τυχὸν ἀνιάτως, θὰ ἀπεδεικνύοντο, οἱοιδήποτε καὶ

ἂν ὦσιν οὗτοι, ὅτι δὲν εἶνε εἰς θέσιν νὰ ἀρθῶσιν εἰς τὸ ὕψος τοῦ ἱεροῦ προορισμοῦ τῆς Σχολῆς καὶ νὰ ἐκτιμήσωσι τὰς παρούσας δυσχερεστάτας περιστάσεις καὶ τὰς μεγάλας θυσίας τῆς Ἐκκλησίας ὑπὲρ τῶν ἐν τῇ Σχολῇ προπονουμένων τέκνων Αὐτῆς καὶ διακόνων τῆς αὔριον.

Μὲ τὴν ἐλπίδα δὲ ταύτην, ἐπικαλούμενος θερμῶς τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τὴν Γεραρὰν Σχολὴν καὶ ἐκφράζων βαθεῖαν εὐγνωμοσύνην πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην κ. κ. Βενιαμὶν καὶ τὴν Ἁγίαν καὶ Ἱερὰν Σύνοδον διὰ τὸ ὑπὲρ τῆς Τροφοῦ Σχολῆς ζωηρὸν ἀείποτε καὶ ἀδιάπτωτον ἐνδιαφέρον, ἐγκαινιάζω τὸ νέον σχολικὸν ἔτος καὶ ἐπωφελοῦμαι τῆς παρούσης καταλλήλου εὐκαιρίας ἵνα διερμηνεύσω πρός τε τὸν Σεβασμιώτατον Ἅγιον Σχολάρχην καὶ πρὸς τοὺς Ἐλλογιμωτάτους κυρίους Καθηγητὰς τὴν εὐαρέσκειαν τῆς Ἐκκλησίας διὰ τὰς ἀκαμάτους καὶ φιλοτίμους αὐτῶν προσπαθείας ὑπὲρ τῆς πιστῆς καὶ εὐσυνειδήτου καὶ εὐδοκίμου τῶν ἱερῶν αὐτῶν καθηκόντων ἐκπληρώσεως καὶ νὰ εὐχηθῶ εἰς πάντας τοὺς ἐν τῇ Σχολῇ, διδάσκοντας καὶ διδασκομένους, τὸ ἐπ' αἰσίοις ἀρχόμενον νέον τοῦτο σχολικὸν ἔτος ὑγιεινόν, ἀπηλλαγμένον οἱουδήτινος ἀνιαροῦ καὶ ἐν πᾶσι καρποφόρον.

Καὶ ἐν κατακλεῖδι, ἔχοντες ὑπ' ὄψει πόσον ἐν τῇ φιλελευθέρᾳ καὶ φιλοπροόδῳ ἡμῶν χώρᾳ προστατεύεται, προάγεται καὶ κρατύνεται ἡ παιδεία ὑπὸ τὴν θερμουργὸν πνοὴν καὶ πεφωτισμένην κατεύθυνσιν τοῦ Προέδρου τῆς Τουρκικῆς ἡμῶν Δημοκρατίας Ἰσμὲτ Ἴνονου ἄς ἀναπέμψωμεν οἱ πάντες τὰς ὁλοψύχους ἡμῶν εὐχὰς πρὸς τὸν Ὕψιστον ὑπὲρ μακροημερεύσεως καὶ ἐνισχύσεως Αὐτοῦ τε καὶ πάντων τῶν ἀξίων συνεργατῶν Αὐτοῦ. Ἀμήν!

Στατιστικαὶ πληροφορίαι. Ἐκ γενομένης ἀνακοινώσεως, ἐγνώσθη ὅτι μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῶν ἕνδεκα τελειοδιδάκτων καὶ τὴν προηγηθεῖσαν ἀποχώρησιν ἕξ μαθητῶν, τῶν μὲν τριῶν διὰ στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν, τῶν δύο διὰ πειθαρχικὸν παράπτωμα καὶ ἑνὸς δὲ διὰ λόγους ὑγείας, ὑπελείφθησαν τῇ Σχολῇ μαθηταὶ ἐν ὅλῳ τριάκοντα καὶ πέντε. Μετὰ δὲ τὴν πρόσληψιν νέων μαθητῶν, τὴν ἐπάνοδον τοῦ ἑνὸς ἐκ τῶν τιμωρηθέντων καὶ τὴν ἀποχώρησιν ἑτέρου διὰ λόγους ὑγείας, τὸ σύνολον τῶν μαθητῶν ἀνέρχεται κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο εἰς τεσσαράκοντα καὶ τρεῖς, κατανεμομένους ὡς ἑξῆς, δώδεκα εἰς τὴν Ζ΄. τρεῖς εἰς τὴν ΣΤ΄. ἑπτὰ εἰς τὴν Ε΄. πέντε εἰς τὴν Δ΄. ἓξ εἰς τὴν Γ΄. ἓξ εἰς τὴν Β΄. καὶ πέντε εἰς τὴν Α΄.

Οἱ τελειοδίδακτοι τοῦ ἔτους. Οἱ ἀπολυθέντες κατὰ τὸ λῆξαν σχολικὸν ἔτος 1940—41 μαθηταὶ εἶναι 1) Ἄγγ. Ραφαηλίδης ἐκ Χάλκης, 2) διάκ. Αἰμιλιανὸς Τιμιάδης (νῦν πρεσβύτερος), ἐξ Ἀθηνῶν, 3) διάκ. Γαβριὴλ Πρεμετίδης, ἐκ ΚΠόλεως, 4) Γεώργιος Ναρλῆς, ἐκ Χάλκης,

5) Θεοδ. Θεοδωρίδης, ἐκ Χαλκηδόνος, 6) Ἰω. Ἁλατόπουλος, ἐκ ΚΠόλεως 7) Ἰω. Ρεβίδης, ἐκ Κρήτης, 8) Κωνστ. Ἀνδρέου, ἐκ Πρεβέζης, 9) Παντ. Μωϋσάκης, ἐκ Χάλκης, 10) Παναγ. Ψιάχας, ἐκ Χαλκηδόνος, 11) διάκ. Χρυσόστομος Κωνσταντινίδης, ἐκ Χρυσουπόλεως. Οὗτοι, σὺν τῇ νενομισμένῃ δοκιμασίᾳ ἐν τοῖς διδαχθεῖσι μαθήμασι, ὑπέβαλον, κατὰ τὴν τάξιν τῆς Σχολῆς, καὶ τὰς ἑξῆς, κατὰ τὴν ὡς ἄνω σειρὰν τῶν ὀνομάτων ἐναισίμους διατριβάς. 1) Οἱ μετὰ τὴν Ἅλωσιν ἀκμάσαντες ἐκκλησιαστικοὶ συγγραφεῖς 2) τὸ Βάπτισμα, ἡ Εὐχαριστία, ἡ Μετάνοια καὶ ὁ Γάμος, κατὰ τὸν ἱ. Χρυσόστομον, 3) ἡ ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς τοῦ Μ. Βασιλείου ἐμπεριεχομένη ἠθικὴ διδασκαλία, 4) Ἡ γένεσις καὶ ἡ οὐσία τῆς θρησκείας, 5) ὁ ἠθικὸς βίος τῶν Χριστιανῶν ἐν τοῖς μεταποστολικοῖς χρόνοις μέχρι τοῦ Μ. Κωνσταντίνου, 6) ὁ Γάμος ἐξ ἐπόψεως θρησκευτικῆς καὶ ἠθικῆς 7) ἔλεγχος τῶν περὶ ψυχῆς ὑλιστικῶν καὶ φιλοσοφικῶν θεωριῶν, 8) ἡ γένεσις τοῦ ἀνθρώπου ἐξ ἐπόψεως θρησκευτικῆς καὶ ἐπιστημονικῆς, 9) Χριστιανισμὸς καὶ ὡραῖαι τέχναι, 10) ὁ μοναχικὸς βίος κατὰ τὰ ἀσκητικὰ τοῦ Μ. Βασιλείου, καὶ 11) ὁ Ἀβραὰμ πατὴρ τῶν πιστῶν, ἤτοι αἱ πρὸς τὸν Ἀβραὰμ ἐπαγγελίαι, ἑρμηνευόμεναι ὑπὸ τῶν ραββίνων καὶ τοῦ Ἀποσ. Παύλου.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Α΄.

ΤΕΛΕΤΗ

ΕΠΙ ΤΗ ΕΝΑΡΞΕΙ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

Ὁ Διάκονος : Εὐλόγησον Δέσποτα.

Ὁ Ἀρχιερεύς : Εὐλογητὸς ὁ θεὸς ἡμῶν πάντοτε.

Ὁ Ἀναγνώστης: Κύριε, εἰσάκουσον τῆς προσευχῆς μου κ.τ.λ.

Οἱ Χοροί : Θεὸς Κύριος καὶ ἐπέφανεν ἡμῖν κτλ. εἰς ἦχον δ΄. εἶτα.

Ἦχος ὁ αὐτὸς

Εὐλογητὸς εἶ, Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ πανσόφους τοὺς ἁλιεῖς ἀναδείξας καταπέμψας αὐτοῖς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, καὶ δι᾽ αὐτῶν τὴν οἰκουμένην σαγηνεύσας· φιλάνθρωπε, δόξα Σοι.

Ἦχος ὁ αὐτὸς

Ὅτε καταβὰς τὰς γλώσσας συνέχεε, διεμέριζεν ἔθνη ὁ Ὕψιστος, ὅτε τοῦ πυρὸς τὰς γλώσσας διένειμεν εἰς ἑνότητα πάντας ἐκάλεσε κα συμφώνως δοξάζωμεν τὸ Πανάγιον Πνεῦμα.

Ἦχος α΄.

Τοὺς τρεῖς μεγίστους φωστῆρας τῆς Τρισηλίου θεότητος, τοὺς τὴν οἰκουμένην ἀκτῖσι δογμάτων θείων πυρσεύσαντας, τοὺς μελιρρύτους ποταμοὺς τῆς σοφίας, τοὺς τὴν κτίσιν πᾶσαν θεογνωσίας νάμασι καταρδεύσαντας, Βασίλειον τὸν Μέγαν καὶ τὸν Θεολόγον Γρηγόριον, σὺν τῷ κλεινῷ Ἰωάννῃ τῷ τὴν γλῶττον Χρυσορρήμονι, πάντες οἱ τῶν λόγων αὐτῶν ἐρασταί, συνελθόντες ὕμνοις τιμήσωμεν αὐτοὶ γὰρ τῇ Τριάδι ὑπὲρ ἡμῶν ἀεὶ πρεσβεύουσι.

Δόξα, εἰς ἦχον δ΄.

Ὡς τῶν Ἀποστόλων ὁμότροπος καὶ τῆς οἰκουμένης Διδάσκαλος, τὸν Δεσπότην τῶν ὅλων ἱκέτευε, Φώτιε, εἰρήνην τῇ Οἰκουμένῃ δωρήσασθαι καὶ ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν τὸ μέγα ἔλεος.

Καὶ νῦν, ἦχος ὁ αὐτὸς

Οὐ σιωπήσωμέν ποτε, Θεοτόκε, τὰς δυναστείας σου λαλεῖν, οἱ ἀνάξιοι· εἰ μὴ γὰρ σὺ προΐστασο πρεσβεύουσα, τὶς ἡμᾶς ἐρρύσατο ἐκ τοσούτων κινδύνων; τίς δὲ διεφύλαξεν ἕως νῦν ἐλευθέρους; Οὐκ ἀποστῶμεν, Δέσποινα, ἐκ σοῦ· σοὺς γὰρ δούλους σώζεις ἀεὶ ἐκ παντοίων δεινῶν.

Καὶ εὐθὺς τὸ α΄ ἀντίφωνον τοῦ δ΄ ἤχου

Ἐκ νεότητος μου πολλὰ πολεμεῖ μὲ πάθη· ἀλλ' αὐτὸς ἀντιλαβοῦ καὶ σῶσον Σωτήρ μου.

Οἱ μισοῦντες Σιών, αἰσχύνθητε ἀπὸ τοῦ Κυρίου· ὡς χόρτος γὰρ πυρὶ ἔσεσθε ἀπεξηραμένοι.

Δόξα

Ἁγίῳ πνεύματι πᾶσα ψυχὴ ζωοῦται καὶ καθάρσει ὑψοῦται, λαμπρύνεται τῇ Τριαδικῇ Μονάδι ἱεροκρυφίως.

Καὶ νῦν

Ἁγίῳ Πνεύματι ἀναβλύζει τὰ τῆς Χάριτος ρεῖθρα, ἀρδεύοντα ἅπασαν τὴν κτίσιν πρὸς ζωογονίαν.

Καὶ τὸ προκείμενον (ἐκ γ΄)

Τὸ στόμα μου λαλήσει σοφίαν καὶ ἡ μελέτη τῆς καρδίας μου σύνεσιν

Ὁ Διάκονος : Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Ὁ Ἀρχιερεύς : Ὅτι ἅγιος εἶ, ὁ θεὸς ἡμῶν, καὶ ἐν ἁγίοις κτλ.

Οἱ Χοροί : Πᾶσα πνοὴ αἰνεσάτω τὸν Κύριον (ἐκ γ΄.).

Ὁ Διάκονος : Καὶ ὑπὲρ τοῦ καταξιωθῆναι ἡμᾶς κτλ.

Εἶτα ἡ Εὐαγγελικὴ περικοπὴ τῆς Κυριακῆς τῶν ἁγίων Πατέρων

Ἐκ τοῦ κατὰ Ματθαῖον (ε΄ 14-20)

Εἶπεν ὁ Κύριος τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς. Ὑμεῖς ἔστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου, οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη· οὐδὲ καίουσι λύχνον καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ᾽ ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ. Οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσι τὸν Πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἢ τοὺς προφήτας· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι, ἀλλὰ πληρῶσαι· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἓν ἢ μία κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου ἕως ἂν πάντα γένηται, ὃς ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων καὶ διδάξῃ οὕτω τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· ὃς δ᾽ ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.

Οἱ Χοροί : Δόξα Σοι, Κύριε, δόξα Σοι.

Δόξα

Ταῖς τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν Διδασκάλων πρεσβείαις, ἐλεῆμον ἐξάλειψον τὰ πλήθη τῶν ἐμῶν ἐγκλημάτων.

Καὶ νῦν

Ταῖς τῆς Θεοτόκου πρεσβείαις, ἐλεῆμον, ἐξάλειψον τὰ πλήθη τῶν ἐμῶν ἐγκλημάτων.

Εἶτα στιχ.

Ἐλέησόν με ὁ Θεὸς κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου, καὶ κατὰ τὸ πλῆθος τῶν οἰκτιρμῶν σου ἐξάλειψον τὸ ἀνόνημά μου.

Καὶ τὸ ἰδιόμελον ἦχος πλ. β΄.

Βασιλεῦ οὐράνιε, Παράκλητε, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας ὁ πανταχοῦ παρὼν καὶ τὰ πάντα πληρῶν· ὁ θησαυρὸς τῶν ἀγαθῶν καὶ ζωῆς χορηγός, ἐλθὲ καὶ σκήνωσον ἐν ἡμῖν καὶ καθάρισον ἡμᾶς, ἀπὸ πάσης κηλῖδος καὶ σῶσον, ἀγαθέ, τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Ἕτερον, ἦχος α΄.

Γλώσσαις ἀλλογενῶν; ἐκαινούργησας, Χριστέ, τοὺς σοὺς μαθητάς· ἵνα δι᾽ αὐτῶν σε κηρύξωσι τὸν ἀθάνατον λόγον καὶ Θεόν, τὸν παρέχοντα ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν τὸ μέγα ἔλεος.

Ἕτερον, ἦχος ὁ αὐτὸς

Πάντα χορηγεῖ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον· Βρύει προφητείας, ἱερέας τελειοῖ, ἀγραμμάτους σοφίαν ἐδίδαξεν, ἁλιεῖς Θεολόγους ἀνέδειξεν, ὅλον συγκροτεῖ τὸν θεσμὸν τῆς ἐκκλησίας. Ὁμοούσιε καὶ ὁμόθρονε τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ, Παράκλητε, δόξα σοι.

Ἕτερον, ἦχος β΄.

Εἴδομεν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ἐλάβομεν πνεῦμα ἐπουράνιον, εὕρομεν πίστιν ἀληθῆ, ἀδιαίρετον Τριάδα προσκυνοῦντες, αὕτη γὰρ ἡμᾶς ἔσωσεν.

Εἶτα ὁ Διάκονος

Σῶσον, ὁ Θεός, τὸν λαόν Σου καὶ εὐλόγησον τὴν κληρονομίαν σου ἐπίσκεψαι τὸν κόσμον Σου ἐν ἐλέει καὶ οἰκτιρμοῖς· ὕψωσον κέρας Χριστιανῶν ὀρθοδόξων καὶ κατάπεμψον ἐφ᾽ ἡμᾶς τὰ ἐλέη Σου τὰ πλούσια· πρεσβείαις τῆς παναχράντου Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας· δυνάμει τοῦ Τιμίου καὶ ζωοποιοῦ Σταυροῦ· προστασίαις τῶν τιμίων ἐπουρανίων Δυνάμεων ἀσωμάτων· ἱκεσίαις τοῦ τιμίου ἐνδόξου Προφήτου, Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου· τῶν ἁγίων ἐνδόξων καὶ πανευφήμων Ἀποστόλων· τοῦ ἁγίου ἐνδόξου Ἀποστόλου Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου καὶ πρώτου Ἱεράρχου Κωνσταντινουπόλεως· τῶν ἐν ἁγίοις Πατέρων ἡμῶν, μεγάλων ἱεραρχῶν καὶ οἰκουμενικῶν διδασκάλων, Βασιλείου τοῦ Μεγάλου, Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου καὶ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου· τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Φωτίου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Ὁμολογητοῦ· τῶν ἁγίων ἐνδόξων καὶ καλλινίκων μαρτύρων· τῶν ὁσίων καὶ θεοφόρων Πατέρων ἡμῶν τῶν ἁγίων καὶ δικαίων Θεοπατόρων Ἰωακεὶμ καὶ Ἄννης καὶ πάντων Σου τῶν ἁγίων. Ἔτι δεόμεθα ὑπὲρ τῶν εὐσεβῶν καὶ Ὀρθοδόξων Χριστιανῶν!

Ἔτι δεόμεθα ὑπὲρ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν (δεῖνος).

Ἔτι δεόμεθα ὑπὲρ ὑγείας καὶ διαφυλάξεως τῶν ἐνθέρμων προστατῶν καὶ ἐφόρων, εὐεργετῶν καὶ συνδρομητῶν τῆς ἱερᾶς ταύτης Σχολῆς.

Ἔτι δεόμεθα ὑπὲρ εὐσταθείας, γαληνιαίας διαμονῆς, συντηρήσεως καὶ διαφυλάξεως ἀπὸ πάσης ὁρατῆς καὶ ἀοράτου προσβολῆς τῆς ἱερᾶς ταύτης Σχολῆς.

Ἔτι δεόμεθα ὑπὲρ ὑγείας καὶ ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν τῶν ἐν τῷ ἱερῷ τούτῳ καταστήματι πιστῶς καὶ θεαρέστως ἐναγωνιζομένων διδασκάλων καὶ μαθητῶν, τῶν γονέων καὶ κηδεμόνων αὐτῶν.

Ἔτι δεόμεθα ὑπὲρ τοῦ διαφυλαχθῆναι τὴν ἁγίαν Μονὴν ταύτην καὶ πᾶσαν πόλιν καὶ χώραν, ἀπὸ λιμοῦ, λοιμοῦ, σεισμοῦ, καταποντισμοῦ, πυρός, μαχαίρας, ἐπιδρομῆς ἀλλοφύλων καὶ ἐμφυλίου πολέμου ὑπὲρ τοῦ

ἵλεων, εὐμενῆ καὶ εὐδιάλλακτον γενέσθαι τὸν ἀγαθὸν καὶ φιλάνθρωπον Θεὸν ἡμῶν, τοῦ ἀποστρέψαι πᾶσαν ὀργὴν τὴν καθ' ἡμῶν κινουμένην, καὶ ῥύσασθαι ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐπικειμένης δικαίας αὐτοῦ ἀπειλῆς καὶ ἐλεῆσαι ἡμᾶς.

Ἔτι δεόμεθα καὶ ὑπὲρ τοῦ εἰσακοῦσαι Κύριον τὸν Θεὸν φωνῆς τῆς δεήσεως ἡμῶν τῶν ἁμαρτωλῶν καὶ ἐλεῆσαι ἡμᾶς.

Εἶτα ὁ Ἀρχιερεὺς

Ἐπάκουσον ἡμῶν, ὁ Θεὸς ὁ Σωτὴρ ἡμῶν, ἡ ἐλπὶς πάντων τῶν περάτων τῆς γῆς καὶ τῶν ἐν θαλάσσῃ μακράν, καὶ ἵλεως, ἵλεως γενοῦ ἡμῖν, Δέσποτα, ἐπὶ ταῖς ἁμαρτίαις ἡμῶν καὶ ἐλέησον ἡμᾶς· ἐλεήμων γὰρ καὶ φιλάνθρωπος Θεὸς ὑπάρχεις, καὶ Σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν, τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Εἶτα τὴν ἑπομένην εὐχὴν ὁ Ἀρχιερεύς

Δέσποτα Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ τὸν Σολομῶντα σοφίαν διδάξας, καὶ τοὺς ἁγίους Σου μαθητὰς φωτίσας καὶ ἐξ ἁλιέων θεολόγους αὐτοὺς καὶ κήρυκας ἀναδείξας, Θεὲ τοῦ παντὸς ὑπεράγαθε, ἔπιδε ἐπὶ ταῖς ἱκεσίαις τῶν ταπεινῶν δούλων Σου, καὶ ἐπάκουσον ἡμῶν δεομένων τῆς Σῆς ἀγαθότητος ὑπὲρ τῆς ἐν τῷ Σῷ ἐλέει καὶ τῇ Σῇ προνοίᾳ συστάσης ἱερᾶς ταύτης Σχολῆς πρὸς φωτισμὸν τῶν ἐν αὐτῇ μαθητευόντων, καὶ διαφύλαξον αὐτὴν στερεὰν καὶ ἀκλόνητον καὶ ὑπεράνω πάσης ἐπηρείας Ἐπουράνιε Βασιλεῦ, τοὺς πιστοὺς καὶ ὀρθοδόξους λατρευτάς Σου στερέωσον, τὸν κόσμον εἰρήνευσον, τὴν ἁγίαν Σου Ἐκκλησίαν καλῶς διαφύλαξον, τοὺς ἐσκορπισμένους ἐπισυνάγαγε, καὶ πάντας εἰς τὴν Σὴν ἀγάπην καὶ τῆς ὀρθοδόξου Σου πίστεως τὴν ἑνότητα ἀνακάλεσον. Τοὺς ἐνθέρμους προστάτας καὶ ζηλωτὰς ἐφόρους τῆς ἱερᾶς ταύτης Σχολῆς ἐνίσχυσον ἐπαγρυπνεῖν πρὸς βελτίωσιν καὶ στερέωσιν αὐτῆς, καὶ πάντας τοὺς αὐτῇ βοηθοῦντας ἀντάμειψον τῇ πλουσίᾳ Σου Χειρὶ ἐπαρκούντως. Συνέργει δὲ καὶ τοῖς ἐν αὐτῇ διδάσκουσι πρὸς τοὺς πόνους τῆς διδασκαλίας καὶ τὴν ἐκ τῆς ἐπιστασίας μέριμναν καὶ δὸς αὐτοῖς πνεῦμα σοφίας, πνεῦμα συνέσεως, καὶ φώτισον αὐτούς τε καὶ τοὺς διδασκομένους διὰ τῆς Χάριτος τοῦ Παναγίου Πνεύματος, ὅπως φωτισθέντες δοξάσωσι τὸ πανάγιόν Σου ὄνομα. Σὺ γὰρ εἶ ἡ πηγὴ πάσης σοφίας καὶ σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν, τῷ Υἱῷ ***κ.τ.λ.***

Καὶ Ἀπόλυσις

Δόξα σοι, ὁ Θεὸς ἡ ἐλπὶς ἡμῶν, δόξα σοι.

Οἱ Χοροί : Δόξα Πατρὶ καὶ Υἱῷ κ.τ.λ.

Ὁ Ἀρχιερεύς : Ὁ ἐν εἴδει πυρίνων γλωσσῶν κ.τ.λ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ

Πατριαρχικαὶ Χοροστασίαι.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ τῇ Κυριακῇ 7 τοῦ μ. καὶ τῇ ἑορτῇ τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, συγχοροστατησάντων Αὐτῇ κατὰ τὴν τελευταίαν ταύτην τῶν σεβ. Μητροπολιτῶν Προύσης κ. Πολυκάρπου, Σάρδεων κ. Γερμανοῦ, Θεοδωρουπόλεως κ. Λεοντίου Χριστουπόλεως κ. Μελετίου, Λαοδικείας κ. Δωροθέου καὶ Αἴνου κ. Γερμανοῦ, λειτουργήσαντος δέ, κατὰ τὴν τάξιν, τοῦ πανοσιολ. Ἀρχιγραμματέως τῆς Ἱ. Συνόδου ἀρχιμ. κ. Κυρίλλου μετὰ τοῦ Ὑπογραμματέως διακόνου κ. Μελίτωνος.

Ἐπισκέψεις.

Τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ἐπεσκέφθησαν καὶ ὑπέβαλον τὰ σέβη αὐτῶν: τῇ 13ῃ τοῦ μηνός ὁ ἐντιμ. κ. Π. Ἀργυρόπουλος καὶ τῇ 17ῃ ὁ ἐντιμ. κ. Ἰωάννης Τζόνοβιτς. Τούτους ἀντεπεσκέφθη ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ὁ πανοσιολ. Μ. Πρωτοσύγκελλος κ. Ἀδαμάντιος.

Πατριαρχικὰ συγχαρητήρια—εὐχαί.

Ἐπὶ τῇ ἐθνικῇ Γιουγκοσλαυϊκῇ ἑορτῇ (6 τοῦ μ.) τελεσθείσης Δοξολογίας ἐν τῇ ἐνταῦθα Γιουγκοσλαυϊκῇ Ἑνώσει, ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος παρέστη διαβιβάσας τὰς πατριαρχικὰς συγχαρητηρίους εὐχὰς τῷ ἐντιμ. Γενικῷ Προξένῳ κ. Α. Χατζητζώρτζεβιτς, ὁ πανοσιολ. Μ. Πρωτοσύγκελλος κ. Ἀδαμάντιος, μετὰ τοῦ Ἄρχοντος Μ. Διερμηνέως κ. Σπ. Κωνσταντινίδου,

— Ἡ Α. Θ. Παναγιότης διεβίβασε διὰ τοῦ πανοσιολ. Μ. Πρωτοσυγκέλλου τὰς συγχαρητηρίους εὐχὰς Αὐτῆς τῷ ἐκ τῶν μελῶν τοῦ ἐντίμου Νομικοῦ Συμβουλίου τῶν Πατριαρχείων ἐντιμ. κ. Ἀχιλλεῖ Μόσχῳ, ἐπὶ τοῖς ἀρραβῶσι τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ.

Πατριαρχικὸν Παρεκκλήσιον.

Τῇ 20ῃ τοῦ μηνός, ἐπὶ τῇ μνήμῃ τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Εὐσταθίου, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀνέγνω ἐν τῷ Ἰδιαιτέρῳ Πατριαρχικῷ παρεκκλησίῳ τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου τρισάγιον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ Ἱδρυτοῦ τοῦ Παρεκκλησίου ἀειμνήστου Εὐσταθίου Εὐγενίδου.

Χειροτονία.

Ἐγκριθεῖσα συνοδικῶς, ἐτελέσθη τῇ 7ῃ τοῦ μηνὸς ἐν τῷ ἱερῷ Ναῷ ἁγίου Δημητρίου Ταταούλων ὑπὸ τοῦ σεβ. Μητροπολίτου Προύσης κ. Πολυκάρπου ἡ εἰς διάκονον χειροτονία τοῦ ἐκ τῶν ἀποφοίτων τῆς Ἱ. Θ. Σχολῆς Χάλκης τοῦ λήξαντος σχολικοῦ ἔτους Παναγιώτου Ψιάχα, ἀναλαβόντος προσωρινῶς τὰ καθήκοντα ἱεροδιακόνου καὶ ἱεροκήρυκος ἐν τῷ εἰρημένῳ ἱερῷ Ναῷ. Ὁ χειροτονηθεὶς ἐπὶ τῇ εἰσόδῳ αὐτοῦ εἰς τὸ κληρικὸν στάδιον ὠνομάσθη Διονύσιος.

Διόρθωσις τυπογραφικῶν ἀβλεψιῶν ἐν τῷ τεύχει τοῦ Αὐγούστου 1941.

Σελ. 205 σημ. 1 στίχ. 3 ἀντὶ 1929 ἀνάγνωθι 1921.

Σελ. 204 στίχ. 18 ἀντὶ ἀντεστραμμένους ἀνάγνωθι ἀνατετραμμένους.

Σελ. 205 στίχ. 2 καὶ 11 ἀντὶ Θεόκλητος ἢ Θέκλητος ἀνάγνωθι Θεόληπτος.

Ἕνεκα πληθώρας ὕλης τὰ ἄρθρα «Ὑπομονὴ καὶ Ἐπιμονὴ ὡς μέσα ἐπιτυχίας», «Ἠθικὰ ποιήματα», «ὁ Σταυρὸς τοῦ Κυρίου» καὶ «Βιβλιογραφικὸν Δελτίον» θὰ καταχωρισθῶσιν εἰς τὸ προσεχὲς τεῦχος.

Η ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Τὸ πλούσιον εἰς ἀνωτέρους ἠθικοὺς καὶ πνευματικοὺς καρποὺς δένδρον τῆς Δημοκρατίας τῆς νέας Τουρκίας, τὸ ὁποῖον ἐφύτευσεν ἡ ἰσχυρὰ χεὶρ τοῦ ἐκλιπόντος αἰωνίου Ἀρχηγοῦ, τὴν 29 Ὀκτωβρίου συνεπλήρωσε τὸ δέκατον ὄγδοον ἔτος τῆς φυτείας του. Ὅλοι οἱ φιλελεύθεροι θεσμοὶ καὶ αἱ ἐκπολιτιστικαὶ μεταρρυθμίσεις ἀπόρροια τοῦ πολιτεύματος τούτου, ἐφηρμόσθησαν ἐν τῇ δημοκρατικῇ Τουρκίᾳ καὶ προσηρμόσθησαν πρὸς τὰς ἀνάγκας τοῦ λαοῦ αὐτῆς.

Ὁ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς χώρας διατελῶν ὡς ἄγρυπνος φύλαξ τῶν τυχῶν καὶ τῶν πεπρωμένων τοῦ λαοῦ, λίαν ἐπιτυχῶς συνεχίζει τὸ ἐκπολιτιστικὸν ἔργον τοῦ αἰωνίου Ἀρχηγοῦ ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῶν ὑγιῶν δημοκρατικῶν ἀρχῶν.

Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον συμμετέχον εἰλικρινῶς τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς ἐπετείου τοῦ ἱστορικοῦ τούτου διὰ τὴν νέαν Τουρκίαν γεγονότος ἀπέστειλε τὰ κάτωθι τηλεγραφήματα εἰς τοὺς ἰθυνοντας τῆς χώρας.

† Η. Γ.

Ἐξοχώτατον Πρόεδρον Δημοκρατίας Ἰσμὲτ Ἴνονου

Ἄγκυραν

Συμμετέχοντες ἀπὸ καρδίας εἰς τὴν χαρὰν τῆς ἐπετείου τῆς μεγάλης ἡμέρας τῆς ἐνδόξου ἡμῶν Δημοκρατίας, ἀπευθύνομεν τῇ Ὑμετέρᾳ Ἐξοχότητι, τῷ Μεγάλῳ Ἐθνικῷ Ἀρχηγῷ, ἐνθέρμους συγχαρητηρίους προσρήσεις.

Εὐχόμεθα δὲ ὅπως ὁ Θεὸς σκέπῃ καὶ φρουρῇ τὴν προσφιλῆ ἡμῶν Πατρίδα, χαρίζηται δὲ τῇ Ὑμετέρᾳ Ἐξοχότητι μακρότητα εὐτυχῶν καὶ ἐνδόξων ἡμερῶν καὶ ἐνίσχυσιν ἐν τῇ σοφῇ διακυβερνήσει τῆς μεγάλης ἡμῶν Πατρίδος.

29/10/41 Πατριάρχης Βενιαμίν

Τῷ Ἐξοχωτάτῳ Πρωθυπουργῷ Ρεφὴκ Σαΐδὰμ

Ἄγκυραν

Μὲ χαρὰν βαθεῖαν χαιρετίζοντες τὴν μεγάλην ἡμέραν τῆς ἐνδόξου ἡμῶν Δημοκρατίας, ἀπευθύνομεν πρὸς τὴν Ὑμετέραν Ἐξοχότητα ἐγκάρδια συγχαρητήρια.

Κύριος ὁ Θεὸς ἐνισχύοι Αὐτὴν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὑψηλῶν καθηκόντων καὶ εὐθυνῶν Αὐτῆς, πρὸς εὐημερίαν καὶ δόξαν τῆς φιλτάτης ἡμῶν Πατρίδος.

29/10/41 Πατριάρχης Βενιαμὶν

Ἐξοχώτατον Ὑπουργὸν Ἐσωτερικῶν Φαὶκ Ὀζτρὰκ

Ἐνθέρμους συγχαρητηρίους προσρήσεις ἀπευθύνοντες τῇ Ὑμετέρᾳ Ἐξοχότητι ἐπὶ τῇ μεγάλῃ ἑορτῇ τῆς Δημοκρατίας ἡμῶν, εὐχόμεθα Αὐτῇ πᾶσαν παρὰ τοῦ ἀγαθοδότου Θεοῦ ἐνίσχυσιν καὶ εὐτυχίαν.

29/10/41 Πατριάρχης Βενιαμὶν

Εἰς ἀπάντησιν ἐλήφθησαν τὰ ἀκόλουθα τηλεγραφήματα:

Πρὸς τὸν Ρωμαῖον Πατριάρχην Βενιαμὶν

Ἄγκυρα 31/10/941 Φανάριον

Εὐχαριστῶ καὶ συγχαίρω.

Ἴνονου

Πρὸς τὸν Ρωμαῖον Πατριάρχην Βενιαμὶν

Ἄγκυρα 1/11/941 Φανάριον

Εὐχαριστῶ διὰ τὰ συγχαρητήρια Ὑμῶν καὶ συγχαίρω ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῆς Δημοκρατίας.

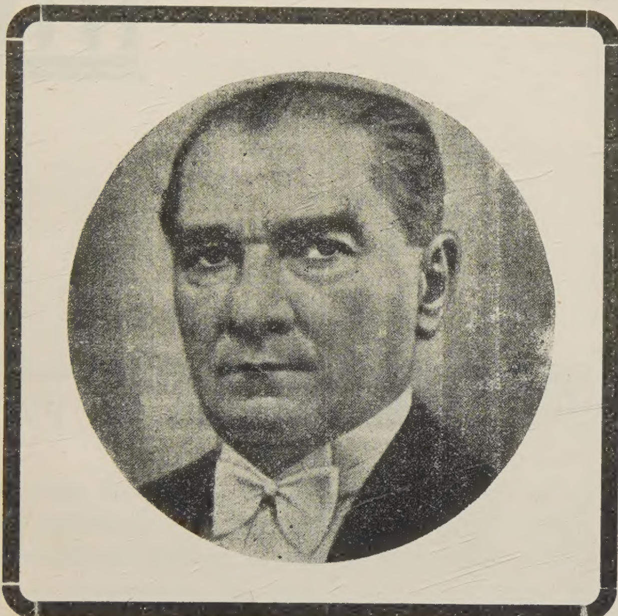
Δόκτωρ Ρεφὴκ Σαΐδὰμ

Ἀπάντησις εὐχαριστήριος ἐλήφθη ὡσαύτως καὶ ἀπὸ μέρους τοῦ ἐξοχωτάτου Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν.

Πρὸς τὸν ἐξοχώτατον Νομάρχην τῆς Πόλεως τὰ συγχαρητήρια τῆς Α. Θ. Παναγιότητος διεβίβασεν ὁ πανοσιολ. Μ. Πρωτοσύγκελλος κ. Ἀδαμάντιος, μεταβὰς εἰς τὴν Νομαρχίαν μετὰ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Τουρκικοῦ Γραφείου τῶν Πατριαρχείων κ. Εὐθ. Μαυρίδου. Ἀντιπρόσωπος Πατριαρχικὸς παρέστη καὶ κατὰ τὴν τελεσθεῖσαν ἐπὶ τῇ ἑορτῇ ἐν Φαναρίῳ τελετήν.

Η ΕΠΕΤΕΙΟΣ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ ΤΟΥ ΑΙΩΝΙΟΥ ΑΡΧΗΓΟΥ

Τὴν 10ην Νοεμβρίου, ἐπέτειον τοῦ θανάτου τοῦ Ἀτατούρκ, ἐδόθη ἀφορμὴ εἰς τὸν τουρκικὸν λαὸν νὰ ἐκδηλώσῃ τὰ αἰσθήματα σεβασμοῦ καὶ ἀϊδίου εὐγνωμοσύνης τὰ ὁποῖα τρέφει πάντοτε πρὸς τὸν μέγαν δημιουργὸν καὶ ἀναμορφωτὴν τῆς Νέας Τουρκίας. Τρία ἔτη παρῆλθον καὶ πολλὰ ἄλλα θὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν ἄβυσσον τοῦ παρελθόντος· τὰ ἔργα ὅμως τῶν μεγάλων ἀνδρῶν, ὡς ὁ Ἀτατούρκ, ἔχουν τὴν σφραγῖδα τῆς

αἰωνιότητος, ἡ δὲ πάροδος τοῦ χρόνου ὄχι μόνον δὲν τὰ ἐξαφανίζει, ἀλλὰ τοὐναντίον τὰ ἀποδεικνύει περισσότερον πάγια καὶ περισσότερον εὐεργετικὰ καὶ ἑπομένως ἄξια μεγαλυτέρας ἐκτιμήσεως. Ὅλα τὰ τέκνα τῆς Τουρκίας, κατὰ τὴν πένθιμον ἐκείνην ἡμέραν, ἀνεπόλησαν τὴν ἐξαιρετικὴν φυσιογνωμίαν τοῦ αἰωνίου Ἀρχηγοῦ, ἔκλιναν γόνυ τιμῆς καὶ ἔχυσαν δάκρυα εἰλικρινοῦς λύπης πρὸ τῆς σκεπούσης ἐσαεὶ τὸ τουρκικὸν Κράτος ἀθανάτου σκιᾶς αὐτοῦ.

† Η. Γ.